

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra Práva

Diplomová práce

**Úloha a postavení neziskového sektoru podle nové
právní úpravy**

Nikola Šponiarová

©2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Nikola Šponiarová

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Úloha a postavení neziskového sektoru podle nové právní úpravy

Název anglicky

The role and status of non-profit sector according to the new legislation

Cíle práce

Cílem teoretické části práce je vytvoření uceleného přehledu úloh a právního postavení neziskového sektoru z pohledu vývoje, jednotlivých rozdělení do podskupin a vysvětlení jejich jednotlivých funkcí. Cílem praktické části bude vyhodnocení sledovaných ukazatelů činnosti jednotlivých institucí neziskových sektorů za daný časový úsek. Bude posouzen vliv změny Občanského zákoníka na neziskový sektor.

Metodika

- shromáždění podkladů pro zpracování zadané práce
- analýza prostudovaných podkladů teoretické části práce
- získání podkladů pro praktickou část práce
- vyhodnocení získaných dat pro zpracování praktické části práce
- sumarizace výsledků a jejich vyhodnocení

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

neziskový sektor, občanské sdružení, spolek, obecně prospěšná společnost, zákon, nadace, nadační fond, družstvo, církev, právnická osoba

Doporučené zdroje informací

Neziskovky.cz: podáváme pomocnou ruku. Neziskovky.cz: podáváme pomocnou ruku [online]. 1992 [cit. 2015-09-21]. Dostupné z: <http://www.neziskovky.cz/>

Neziskový sektor: Neziskový sektor v České republice. Neziskový sektor: Neziskový sektor v České republice. [online]. 2009 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Neziskovy-sektor>

PROUZOVÁ, Zuzana. Data a fakta o neziskovém sektoru v ČR: Studie pro Koncepti politiky vlády v úč i NNO do roku 2020 (verze k 1. 3. 2015). 2015. Centrum pro výzkum ne ziskového sektoru, Katedra veřejné ekonomie, Ekonomicko-správní fakult a, Masarykova univerzita, 2015. Dostupné také z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_prouzova_data_a_fakta_o_neziskovem_sektoru_1.pdf

RONOVSKÁ, K., K pojetí veřejné prospěšnosti v Evropě. Právní fórum, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, roč. 7., č.9, s. 428-432. ISSN 1214-7966.

RONOVSKÁ, K.,TELEC, I., Pojetí statusu veřejné prospěšnosti v návrhu nového občanského zákoníku. In: MALACKA, M., Sborník příspěvků z konference k připravované rekodifikaci občanského zákoníku z 30.11.-1.12.2005, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta, 2006. Str. 110. ISBN 80-2441299-3.

Zákon č. 89/2012, občanský zákoník. In: CODEXIS ACADEMIA [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 20.8.2015].

Zákony v kapse: TOP TEN: 10 nejdůležitějších změn v oblasti neziskového práva. Neziskový sektor: Neziskový sektor v České republice. [online]. 2013 [cit. 2015-09-23]. Dostupné z: <http://zakonyvkapse.cz/10-nejdulezitejsich-zmen-v-oblasti-neziskoveho-prava/>

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jana Borská

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 31. 10. 2015

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Úloha a postavení neziskového sektoru podle nové právní úpravy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí diplomové práce JUDr. Janě Borské, Katedra práva Provozně ekonomické fakulty, za odbornou pomoc při tvorbě diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala respondentům rozhovorů. Nakonec děkuji své rodině a partnerovi za psychickou podporu během psaní této diplomové práce.

Úloha a postavení neziskového sektoru podle nové právní úpravy

Souhrn

Tato diplomová práce se zaměřuje na nestátní neziskový sektor v České republice, který je velmi často diskutovaným tématem nejen v médiích, ale také na společenské rovině, ať už laické či odborné veřejnosti. Cílem diplomové práce je zpracování právní úpravy problematiky postavení neziskového sektorů v České republice se zaměřením na ucelený přehled o postavení a právním zakotvení neziskového sektoru, o jeho charakteristice, vývoji a podílu na chodu rozvoji české společnosti. Výzkumná otázka zní: „Jaké dopady měl zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který vstoupil v platnost 1.1.2014, na neziskový sektor?“ Je ucelen teoretický přehled o charakteristice neziskového sektoru a dále jsou vysvětleny změny, které nový občanský zákoník přinesl. Na základě shromážděných dat je proveden rozbor činnosti jednotlivých forem neziskového sektoru v teoretické části práce. Jsou rozebrány jednotlivé pravomoci a povinnosti vycházející z NOZ a zjištěny okolnosti k výzkumné otázce. Ze získaných informací je zjištěno, že nově stanovená právní úprava v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je postačující. Nestátní neziskové organizace jsou se svými povinnostmi, včetně možné transformace, seznámeny a nikterak není ohrožena jejich funkčnost. Jednotlivým institucím, které nejsou plně seznámeny s NOZ je doporučeno tak učinit. Vyvarují se budoucím nejasnostem jak v administrativních úkonech, tak v jejich funkčnosti. Dále je doporučeno všem institucím zkontrolovat všechny informace ve veřejných rejstřících, ve kterých jsou v současnosti evidovány. Komplexnější úprava zákona není doporučena.

Klíčová slova: nadace, nadační fond, neziskový sektor, nezisková organizace, nový občanský zákoník, občanské sdružení, obecně prospěšná společnost, spolek, zapsaný ústav, zákon

The role and status of non-profit sector according to the new legislation

Summary

This diploma thesis focuses on the non-profit sector in the Czech Republic, which is very often discussed topic not only in the media but also on the social community, whether lay or professional community. The aim of the thesis is the legal provision regarding the status of the non-profit sector in the Czech Republic, focusing on a comprehensive overview of the status and legal anchoring of non-profit sector, its characteristics, development and involvement in running the development of Czech society. The research question is: "What impact has the Act no. 89/2012 Coll., Civil Code of law, which entered into force on 1. January 2014, the non-profit sector?" There is a complete theoretical overview of the characteristics of the non-profit sector and are further explained the changes that the new Civil Code brought. Based on the collected data are analyzed activities of the various forms of non-profit sector in the theoretical part. They discussed the various powers and obligations arising from NOZ to uncover the circumstances of the research question. The collected information is found that the new legislation provided for in the Act no. 89/2012 Coll., Civil Code of law, is sufficient. Nongovernmental organizations are with their obligations, including the possible transformation familiar and by no means compromising functionality. Individual institutions that are not fully familiar with the NOZ is recommended to do so, to avoid future confusion in both administrative duties and in their functionality. It is also recommended for all institutions to check all the information in public registers, which are currently registered. Comprehensive amendment to the law is not recommended.

Keywords: foundation, endowment fund, the non-profit sector, nonprofit organizations, the new Civil Code of law, civic associations, public benefit corporation, association, written constitution, legislation

Obsah

Seznam zkratk	5
1. Úvod	6
2. Cíl práce a metodika	7
2.1. Cíl práce	7
2.2. Metodika	7
2.3. Sběr dat	8
2.4. Dotazník	8
2.5. Rozhovor	9
2.6. Třídění dat a analýza	9
3. Neziskový sektor v ČR	10
4. Definice neziskového sektoru	10
5. Rozdělení neziskových organizací	11
5.1. Jak se liší ziskový a neziskový sektor z hlediska ekonomiky	12
5.2. Rozdělení dle legislativy	12
5.3. Rozdělení podle poslání	15
5.4. Rozdělení podle financování	15
5.5. Rozdělení dle klasifikace neziskových organizací v ČR	16
5.6. rozdělení podle zásahu státu	17
5.7. rozdělení podle charakteristiky vzniku a úpravy dle NOZ	18
6. Veřejné rejstříky právnických osob	21
7. Vývoj neziskového sektoru v ČR po roce 1989	22
8. Vztah státu k neziskovému sektoru v ČR	24
9. Regionální rozvrstvení NNO v ČR a jeho vývoj	25
10. NNO v daňových zákonech	27
10.1. Daňové zvýhodnění dárců v České republice:	27
11. Podíl neziskového sektoru na HDP	28
12. Platforma FoRS - České fórum pro rozvojovou spolupráci	29
13. Nevládní neziskový sektor zemí EU	31
14. Vlastní práce - praktická část	32
14.1. Dotazník	32
14.1.1. Celkový rozbor dotazníku	33

14.2.	Rozhovory	49
14.2.1.	Rozhovor č.1	49
14.2.2.	Rozhovor č.2	52
14.2.3.	Rozhovor č.3	55
15.	Zhodnocení výsledků	57
15.1.	Souhrn dotazníků	57
15.2.	Souhrn rozhovorů	57
15.3.	Rozhovor s odborníkem	58
16.	Závěr	59
17.	Seznam použitých zdrojů	62
17.1.	Právní předpisy	62
17.2.	Internetové zdroje	62
17.3.	Další zdroje	63
18.	Seznam tabulek	64
19.	Seznam obrázků	64
20.	Přílohy	65
20.1.	Příloha č.1: průvodní dopis	65
20.2.	Příloha č.2: dotazník	66

Seznam zkratek

AVPO ČR	Asociace veřejně prospěšných organizací České republiky
CIDA	Canadian International Development Agency (Kanadská agentura pro mezinárodní rozvoj)
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FoRS	České fórum pro rozvojovou spolupráci
HDP	hrubý domácí produkt
hl.m.Praha	Hlavní město Praha
ICNPO	International Classification of Nonprofit Organizations (Mezinárodní klasifikace neziskových organizací)
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NNO	nestátní nezisková organizace
NO	nestátní organizace
NOZ	nový občanský zákoník (Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)
NS	neziskový sektor
o.p.s.	obecně prospěšná společnost
o.s.	občanské sdružení
Sb.	sbírka
z.ú.	zapsaný ústav

1. Úvod

V současném 21. století je velmi často zmiňován pojem globalizace. Obecný popis tohoto pojmu je tzv. „srůstání světa“. Sbližují se jednotlivé kultury, hospodářská prosperita jednotlivých států je ovlivňována obchody na světových a finančních trzích. V tomto globalizovaném světě dochází k mísení obyvatelstva, mnoha nesrovnalostem a konfliktům. Situace ve státech jsou mnohdy přehlíženy na úkor celosvětových problémů. V tomto případě je potřeba dosáhnout pomoci jinde. Po celém světě vznikají instituce, které se snaží pomáhat společnosti mnoha způsoby. Instituce, které pomáhají, aniž by jejich cílem byl zisk pro ně samotné, ale jejichž cílem je pomoci společnosti, se ve světě nazývají různě.

V České republice se říká tomuto odvětví nestátní neziskový sektor. Jeho historie byla zde dlouho omezována, ačkoliv na začátku minulého století se dostávala do povědomí společnosti velmi rychle. Obě světové války a následně totalitní režim zbrzdily rozvoj těchto neziskových organizací. Od revoluce se ovšem jejich vývoj velmi urychlil. Nyní v tomto sektoru působí organizace, které mají různé právní formy. Právní forma těchto organizací byla po mnoho let od revoluce různorodá, neseskupená a nerovnoměrná. Mezi hlavní instituce tohoto sektoru v České republice byla občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy. Do roku 2013 se každá instituce řídila jiným zákonem, platily pro ně odlišné podmínky. 1.1.2014 vzešel v platnost zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který seskupil jednotlivé právní povinnosti a práva téměř všech organizací, které působí v neziskovém sektoru. Zavedl mnoho nových pravidel, kterými jsou instituce nově povinné se řídit. Vyplnil mezery v právních normách a ucelil pravidla pro organizace nestátního neziskového sektoru, aby všechny mohly fungovat za stejných podmínek. Zavedl také nové právní formy institucí neziskového nestátního sektoru.

Tato diplomová práce se zaměřuje právě na nestátní neziskový sektor v České republice, který je velmi často diskutovaným tématem nejen v médiích, ale také na společenské rovině, ať už laické či odborné veřejnosti. Tento nestátní neziskový sektor získává pozornost široké veřejnosti v pozitivním, ale i bohužel negativním smyslu. Jeho pohled na vznik „nového občanského zákoníku“ bude rozebrán za pomoci této diplomové práce.

2. Cíl práce a metodika

2.1. Cíl práce

Cílem diplomové práce je zpracování právní úpravy problematiky postavení neziskového sektorů v České republice se zaměřením na ucelený přehled o postavení a právním zakotvení neziskového sektoru, o jeho charakteristice, vývoji a podílu na chodu rozvoji české společnosti. Výzkumná otázka zní: „Jaké dopady měl zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který vstoupil v platnost 1.1.2014, na neziskový sektor?“ Dílčí podotázka je: „Jak se promítla nová právní úprava v právním zakotvení neziskového sektoru?“

Je nutné ucelit teoretický přehled o charakteristice neziskového sektoru a dále vysvětlit změny, které nový Občanský zákoník (dále jen NOZ) přinesl. Tj. cíle teoretické části.

Cílem praktické části je na základě shromážděných dat proveden rozbor činnosti jednotlivých forem neziskového sektoru k teoretické části práce. Jsou rozebrány jednotlivé pravomoci a povinnosti vycházející z NOZ a zjištěny okolnosti k výzkumné otázce. Dílčím cílem práce je zjistit, jak vnímají instituce novou právní úpravu vycházející z NOZ.

2.2. Metodika

Na počátku práce budou shromážděny podklady pro zpracování práce. Mezi tyto podklady budou nejčastěji řazeny dokumenty a literatura týkající se legislativy neziskového sektoru. Stěžejním zdrojem bude Zákon ze dne 3. února 2012 č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Další stěžejní zákony budou Zákon o nadacích a nadačních fondech (zákon č. 227/1997 Sb.), předpis 248/1995 Sb. Zákon o obecně prospěšných společnostech.

Jako další zdroje budou využity odborné články a texty na jednotlivých internetových serverech, např. www.ceed.cz, www.rozvojovka.cz a jiné. Užitečným zdrojem se stanou také příručky týkající se NOZ.

Následně bude provedena analýza podkladů a její rozřídění podle stanovených klíčových znaků. Mezi klíčové znaky budou řazeny obecné, historické i ekonomické, charakteristiky neziskového sektoru. Úvodním klíčovým znakem bude obecná

charakteristika neziskového sektoru. Na tento úvodní znak naváže rozdělení neziskového sektoru dle rozdílných atributů, který zahrnuje například rozdělení podle legislativy apod. Dále nebude opomenut ani historický vývoj neziskového sektoru na území České republiky. Vztah státu k neziskovým organizacím je dalším důležitým bodem. Z ekonomického hlediska bude zmíněna také daňová politika neziskového sektoru. Instituce a jednotlivé organizace napomáhající neziskovému sektoru budou též zahrnuty jako klíčové prvky v teoretické části.

Na klíčových znacích bude sestavena kompletní teoretická část práce, na kterou bude navazovat část praktická. Bude upřesňovat dané cíle a zodpoví na výzkumnou otázku diplomové práce. Budou použity metodické postupy, kterých bude více, aby bylo maximálně dosaženo potřebných stanovených cílů a naplnil se daný účel práce. Níže jsou popsány využití metody.

2.3. Sběr dat

Již z předchozí kapitoly vychází, že bude čerpáno z mnoha uvedených zdrojů. Bude se jednat o zdroje tištěné nebo v digitální podobě.

Teoretická část práce se zaměří jenom na metodu sběru dat, a následně bude zpracována. Metoda sběru dat bude z části zahrnuta i v praktické části této diplomové práci, ovšem pouze okrajově.

2.4. Dotazník

Dotazník je nejběžnější kvantitativní metodou a ta bude také v této práci použita. Dotazník bude zahrnovat polootevřené dotazy na téma této práce, čili na právní úlohu neziskového sektoru. Za pomocí internetových stránek budou zjištěny kontakty na jednotlivé instituce neziskového sektoru v České republice a následně jim bude dotazník rozeslán. Dotazník bude vytvořen za pomoci internetového serveru survio.com.

Nejprve budou zkonstruovány technické parametry dotazníku, poté se upraví grafická část, jež zajistí celkový vzhled. Pro daný rozsah a hloubku zkoumané problematiky bude dotazník obsahovat minimálně deset otázek. Celý dotazník bude doprovázen průvodním textem, pro objasnění situace, za jakým účelem dotazník vznikl. Dotazník bude

rozeslán mezi jednotlivé instituce v celé České republice. Tento druh metody zajistí nejvyšší kvantitu odpovědí.

Zkompletované odpovědi z dotazníku budou porovnány s odpověďmi z rozhovorů. Společně s rozhovorem bude dotazník porovnán a informace získané z dotazníku budou doplněny o informace získané z rozhovoru.

Rozbor jednotlivých otázek v dotaznících bude uskutečněn v samostatné kapitole nazvané Vlastní práce – praktická část.

2.5. Rozhovor

Ve vlastní práci se bude nutné zaměřit na fungování nové právní normy o neziskovém sektoru ze zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Budou potřeba aktuální informace, které se získají z jednotlivých rozhovorů s vedením daných institucí v neziskovém sektoru. Bude se jednat o rozdílné právní formy institucí NO. V rozhovoru budou zakomponovány také osobní názory, to vše bude získáno za pomoci polootevřených otázek.

2.6. Třídění dat a analýza

Data budou roztržiděna v teoretické i praktické části práce. V teoretické části, jak již bylo zmíněno, se provede analýza a třídění dat podle klíčových znaků, následně bude podle znaků teoretická část práce roztržiděna do jednotlivých kapitol. Analýza a třídění dat v praktické části práce bude zahrnuta v celkové kapitole této práce nazvané Vlastní práce – praktická část. Kompletní rozbor a popis postupů při vzniku dotazníku a rozhovoru bude též uveden v kapitole dále nazvané Vlastní práce – praktická část.

V závěru práce bude provedena komparace poznatků z teoretické části práce společně s provedeným výzkumem v praktické části práce. Vše bude sledovat celkové odpovědi na výzkumnou otázku: „Jaké dopady měl zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který vstoupil v platnost 1.1.2014, na neziskový sektor?“

3. Neziskový sektor v ČR

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace (dále jen NNO) považuje za nestátní neziskovou organizaci tyto organizace a jejich organizační jednotky: občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, účelová zařízení církví a náboženských společností, nadace a nadační fondy. Od roku 2014 vchází v platnost Nový občanský zákoník, který upravuje legislativu NNO, ta bude v kapitolách níže blíže popsána a definována.

4. Definice neziskového sektoru

Mezi uznávané definice neziskového sektoru, přestože je velmi obtížné ho definovat, patří ty od Salamona a Anheiera.¹

Dle obou autorů je nestátní neziskový sektor jako soubor institucí, které existují vně státních struktur, ale slouží v zásadě veřejným zájmům, na rozdíl od zájmů nestátních. Dle nich existuje pět základních atributů neboli vlastností, podle nichž jsou nestátní neziskové organizace:

- 1) institucionalizované (organized) – tj. mají jistou institucionální strukturu, jistou organizační skutečnost, bez ohledu na to, zda jsou formálně nebo právně registrovány;
- 2) soukromé (private) – tedy jsou institucionálně odděleny od státní správy, ani jí nejsou řízeny. To neznamená, že nemohou mít významnou státní podporu nebo že ve vedení nemohou být mj. státní úředníci. Rozhodující je zde fakt, že základní struktura neziskových organizací je ve své podstatě soukromá.
- 3) neziskové (non-profit) – ve smyslu nerozdělování zisku, tj. nepřipouští se u nich žádné přerozdělování zisků vzniklých z činnosti organizace

¹ Salomon, L. M., Anheier, H. K. *Defining of the Nonprofit Sector. A Gross National Analysis*. Manchester University Press, 1997 podle: Škarabelová, S. a kol. *Když se řekne nezisková organizace : příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2002.

mezi vlastníky nebo vedení organizace. Neziskové organizace mohou svou činností vytvářet zisk, ovšem ten musí být použit na cíle dané posláním organizace.

- 4) samosprávné a nezávislé (self-governing) – jsou vybaveny vlastními postupy a strukturami, které umožňují kontrolu vlastních činností, tzn., že neziskové organizace nejsou ovládány zvenčí, ale jsou schopny řídit samy sebe. Nekontroluje je ani stát, ani instituce stojící mimo ně.
- 5) dobrovolné (voluntary) – využívají dobrovolnou účast na svých činnostech. Dobrovolnost se může projevovat jak výkonem neplacené práce pro organizaci, tak formou darů nebo čestné účasti ve správních radách.²

Pestrost neziskového sektoru je velmi zřetelná a zahrnuje mnoho lidských potřeb jako je rozvoj duchovních hodnot, ochrana přírody, kulturních památek a tradic, ochrana lidských práv či jiné humanitární hodnoty. Neziskový sektor se zajímá také o rozvoj vědy, vzdělání, sportu, výkon státní správy, obranu státu a mnoho dalšího, co lidé považují za důležité.³

5. Rozdělení neziskových organizací

Existuje mnoho různých kritérií, podle kterých lze neziskové organizace dělit. Jedná se o kritéria jako je ekonomika, legislativa, poslání organizace, její financování, řešení problémy společnosti a mnoho dalších. V této práci jsou následně popsány tato kritéria rozdělení: hledisko ekonomiky, legislativa, poslání organizace, financování organizace, zřizovatelé organizace a v neposlední řadě důležitá klasifikace organizací v ČR.

² : Škarabelová, S. a kol. *Když se řekne nezisková organizace : příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2002, s. 7.

³ Ziskový a neziskový sektor. CEED [online]. Praha: CEED, 2015, 2015 [cit. 2015-11-20]. Dostupné z: http://www.ceed.cz/podnikani/14_ziskovy_a_neziskovy_sektor.htm

5.1. Jak se liší ziskový a neziskový sektor z hlediska ekonomiky

Typickým charakteristickým rysem pro neziskový sektor jsou statky, u kterých nelze vyloučit jednotlivce ze spotřeby. Mezi ně lze zahrnout například školství, které získávají všechny děti, či Policie ČR, která slouží všem bez rozdílu. Lékař též léčí bez rozdílu všechny stejně. Jedná se o veřejné statky, které každý získává bez přímé protihodnoty, čili se zde nehovoří o tržní ceně.⁴

V neziskovém sektoru, oproti sektoru ziskovému, je výsledný produkt rozdělen podle potřeb ne podle kvality, množství nebo tržní úspěšnosti práce. Neziskový sektor zahrnuje řadu lidských potřeb: ochranu lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, rozvoj duchovních hodnot, rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu, ochranu přírodního prostředí, kulturních památek a tradic, obranu státu, výkon státní správy a mnoho dalších potřeb týkajících se společnosti.⁵

5.2. Rozdělení dle legislativy

Každá nezisková organizace vychází z jiného zákona a také se jiným zákonem řídí, zde jsou vypsány základní organizace neziskového sektoru:

Občanská sdružení a odbory

V současnosti již tato forma instituce neexistuje. Občanská sdružení a odbory vycházely ze zákona o sdružování občanů, číslo: 38/1990 Sb., ve znění zákona č. 300/1990 Sb., 513/1991 Sb., 68/1993 Sb., 151/2002 Sb., 230/2006 Sb., 342/2006 Sb. Účinnost tohoto zákona byla od 1. května 1990.

NOZ tento zákon ruší a nahrazuje jej svojí vlastní právní úpravou, která nabývá účinnosti od 1. ledna 2014. Sdružení vzniklá před tímto datem se začínají řídit právní úpravou NOZ.

⁴ Ziskový a neziskový sektor. CEED [online]. Praha: CEED, 2015, 2015 [cit. 2015-11-20]. Dostupné z: http://www.ceed.cz/podnikani/14_ziskovy_a_neziskovy_sektor.htm

⁵ PYNES, Joan. *Human resources management for public and nonprofit organizations*. 2nd ed. San Francisco: Jossey-Bass, c2004. ISBN 0-7879-7078-6

Obecně prospěšné společnosti

Vychází ze zákona o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, číslo: 248/1995 Sb. ve znění zákona č.208/2002 Sb., 320/2002 Sb., 437/2003 Sb. Účinnost tohoto zákona je od 1. ledna 1997.

Nové obecně prospěšné společnosti od roku 2014 již nevznikají. OPS vzniklé před rokem 2014 se dále řídí zákonem o obecně prospěšných společnostech.⁶

Nadace a nadační fondy

Vychází ze zákona o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, číslo: 227/1997 Sb. ve znění zákona č. 210/2002 Sb., 257/2204 Sb. Účinnost tohoto zákona byla od 1. ledna 1998.

Nové vzniklé nadace a nadační fondy se od roku 2014 již neřídí zákonem o nadacích a nadačních fondech, jelikož je s platností NOZ zrušen, ten ho také nahrazuje. Právní úpravou NOZ se řídí také nadace a nadační fondy vzniklé před rokem 2014.⁷

Zařízení církví a náboženských společností

Vychází ze zákona o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), číslo: 3/2002 Sb. ve znění nálezu Ústavního soudu č.4/2003 Sb., zákona č.562/2004 Sb., 495/2005 Sb. Účinnost tohoto zákona je od 7.ledna 2005.⁸

⁶ Průvodce novým občanským zákoníkem pro NNO [online]. In: . Brno: ANNOJMK, 2014, 2014, s. 24 [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: file:///C:/Users/Nikolka/Desktop/DP/pruvodce-novym-obcanskym-zakonikem-pro-nno-2014.pdf

⁷ Průvodce novým občanským zákoníkem pro NNO [online]. In: . Brno: ANNOJMK, 2014, 2014, s. 24 [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: <http://www.annojmk.cz/sites/all/files/pravni-poradenstvi/pruvodce-novym-obcanskym-zakonikem-pro-nno-2014.pdf>

⁸ DEVEROVÁ, Lenka. Společenský a legislativní rámec neziskového sektoru. Praha: Agnes, 2008, 154 s. ISBN 978-80-903696-2-7.

NOZ pouze upravuje jednotlivé právní normy pro tato zařízení, budou se tedy řídit určitými částmi NOZ.

Spolek

Vychází z legislativy § 214 a násl. NOZ, který je platný 1.1.2014. Jedná se o právnickou osobu založenou, aby účelně naplňovala určitý zájem zakladatelů.

Zapsaný Ústav

Vychází z legislativy § 402 a násl. NOZ, který je platný 1.1.2014. Opět se jedná o další nově vzniklou právnickou osobu, která provozuje činnost užitečnou pro širokou veřejnost.

Sociální družstvo

Zaniklá občanská sdružení se stávají automaticky spolky, pokud si to přejí, mohou se transformovat na ústav nebo sociální družstvo, které se řídí legislativou § 758 a násl. zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Sociální družstvo je zcela nová právní forma právnické osoby v neziskovém sektoru.⁹

⁹ Průvodce novým občanským zákoníkem pro NNO [online]. In: . Brno: ANNOJMK, 2014, 2014, s. 24 [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: <http://www.annojmk.cz/sites/all/files/pravni-poradenstvi/pruvodce-novym-obcanskym-zakonikem-pro-nno-2014.pdf>

5.3. Rozdělení podle poslání

Veřejně prospěšné organizace (Public Benefit Organizations) – Hlavním cílem těchto organizací je poskytování veřejné a smíšené služby, které uspokojují požadavky společnosti (celkové veřejnosti). Mezi tyto veřejně prospěšné organizace lze zařadit například ekologii, charitu, veřejnou správu atd.

Vzájemně prospěšné organizace (Mutual Benefit Organizations) – Jedná se o typicky členské organizace. Jejich cílem těchto organizací je podporovat skupiny, které mají společný zájem (realizace aktivit v kultuře, ochrany zájmů skupin apod.).

Toto rozlišení v reálním životě velmi složité a často úzce propojené navzájem do jedné organizace.¹⁰

5.4. Rozdělení podle financování

Podle financování rozdělujeme neziskový sektor na:

- „organizace, které k finančnímu pokrytí svého provozu využívají zcela veřejných prostředků například rozpočtové organizace,
- organizace, které jsou jen z části financované z veřejných prostředků. Dostávají jen prostředky, na které mají z právního hlediska nárok – příspěvkové organizace, církve a náboženská hnutí, politické strany atd.,
- organizace, které mají příspěvky z jiných zdrojů, jako například sponzorství, dary, granty, sbírky,
- organizace financované z velké části z poskytování svých služeb.“¹¹

¹⁰ Škarabelová, S. a kol. *Když se řekne nezisková organizace : Příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2002, s. 8 – 9.

¹¹ Rektorič, J. *Neziskové organizace v ČR, SR a Rakousku*. 1. vydání Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2000.

5.5. Rozdělení dle klasifikace neziskových organizací v ČR

Existuje tzv. Mezinárodní klasifikace neziskových organizací ICNPO (International Classification of Nonprofit Organizations), která vychází ze dvou hledisek, a to ekonomického a z hlediska funkce či účelu. Instituce NS (neziskového sektoru) se třídí do odvětví dle svého produktu, pokud se bude vycházet z hlediska ekonomického. Dále se třídí instituce do odvětví podle cílů, čili zde se vychází z hlediska funkčnosti.

Zde je uveden výčet odvětví dle ICNPO:

- Kultura, sport a volný čas
- Vzdělávání a výzkum
- Zdraví
- Sociální služby
- Ochrana životního prostředí
- Komunitní rozvoj a bydlení
- Ochrana práv, obhajoba zájmů, politika
- Filantropie a dobrovolnictví
- Mezinárodní aktivity
- Náboženství a církve
- Hospodářská a profesní sdružení, odbory
- Činnosti jinde neuvedené¹²

¹² SALAMON, L.M.; ANHEIER, H.K. The International Classification of Nonprofit Organizations: INCPO Revision 1, 1996. Baltimore: The John Hopkins University, Institute for Policy Studies, 1996. ISBN: 1-886333-23-8

5.6. rozdělení podle zásahu státu

Státní neziskové organizace

Zahrnují rozpočtové organizace, které získávají finanční zdroje výhradně z veřejných rozpočtů a příspěvkové organizace, které většinu financí získávají z rozpočtu, ovšem mohou mít i jiné zdroje příjmů.

V případě státních neziskových organizací je sem především řazeno školství, státní zdravotnictví, mnoho institucí na ochranu kulturních památek či prostředí. Dále je zde také zařazena státní správa. Většinu z nich si řídí samotný stát, ovšem některé řeší i nestátní organizace.

Mezi nestátní neziskové organizace spadají:

- církevní organizace, v nichž jsou zajišťovány bohoslužby, centra pro rodiny, charity, semináře a jiné aktivity;
- občanská sdružení, kde se mohou sdružovat občané k rozličným účelům (jednorázově i dlouhodobě);
- obecně prospěšné společnosti (dále jen OPS), které jsou právnickou osobou založenou za účelem poskytování obecně prospěšných služeb;
- nadace a nadační fondy. Sdružují majetek k přesně vymezenému účelu. Nejedná se tedy o sdružení osob. Za sdružený majetek se bere jednak vnesený majetek, dar, výnosy z nájemného, úroků, cenných papírů a dále také příjmy z tombol, loterií, veřejných sbírek a akcí.¹³
- Spolky, naplňující zájmy zakladatelů, ústavy, provozující užitečnou činnost pro veřejnost, a sociální družstva, které vyvíjí obecně prospěšnou činnost podporující sociální soudružnost.¹⁴

¹³ Nový občanský zákoník: zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014, 320 s. Právo a management. ISBN 978-80-87974-01-8.

¹⁴ Nový občanský zákoník: zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014, 320 s. Právo a management. ISBN 978-80-87974-01-8.

5.7. rozdělení podle charakteristiky vzniku a úpravy dle NOZ

Občanské sdružení

Pro založení sdružení byly potřeba nejméně tři občané ČR, z nichž alespoň jeden je starší 18 let. Toto vzniklé seskupení lidí tvoří tzv. přípravný sbor, který musí vypracovat stanovy sdružení a podává návrh na registraci. Návrh na registraci se podával na Ministerstvu vnitra ČR.

Od roku 2014, kdy vstoupil v platnost NOZ, již nová sdružení nevznikají. Ze všech sdružení se automaticky stávají spolky, mění se pouze označení právní formy. Název, identifikační číslo, sídlo, historie a veškerá práva a povinnosti z již uzavřených smluv nadále zůstávají. NOZ podrobněji charakterizuje činnost spolků, čili v některých případech budou muset určitá sdružení doplnit své stanovy, tak aby právní forma byla kompetentní s NOZ. Pokud tato transformace ze sdružení na spolek nebude zakladatelům vyhovovat, mohou se sdružení transformovat také na nově vzniklou formu ústav nebo sociální družstvo. Transformace je řízena postupem dle § 174 v NOZ a násl.¹⁵

Nadace

Nadaci zřizuje právnická nebo fyzická osoba, která je právně způsobilá. Více zřizovatelů uzavírá smlouvu, v případě jediného zřizovatele vzniká nadace formou notářského zápisu do závětí. Návrh na zápis do nadačního rejstříku se podával u Krajského soudu, v jehož obvodu měla nadace sídlo.

S účinností NOZ se zrušil zákon o nadacích a nadačních fondech, následně se na všechny nadace pohlíží, jakoby vznikly na základě § 306 NOZ a násl. Nadace jsou tedy nuceny poupravit svoji zakládající listinu, statut, někdy i název. Práva zakladatele jsou posílena.¹⁶

¹⁵ Průvodce novým občanským zákoníkem pro NNO [online]. In: . Brno: ANNOJMK, 2014, 2014, s. 24 [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: <http://www.annojmk.cz/sites/all/files/pravni-poradenstvi/pruvodce-novym-obcanskym-zakonikem-pro-nno-2014.pdf>

¹⁶ tamtéž

Nadační fond

U nadačního fondu byla též jako u nadací zřízena smlouva, je-li více zřizovatelů, dále nadační fond vznikal listinou či závětí. Fond může opět zřídit právnická nebo právně způsobilá fyzická osoba. Též jako u nadací se návrh podával u krajského soudu.¹⁷

S účinností NOZ se zrušil zákon o nadacích a nadačních fondech, další charakteristika změn atd. je stejná jako viz výše u nadací.

Obecně prospěšná společnost

OPS zakládala právnická nebo právně způsobilá fyzická osoba. Při více zakladatelích byla uzavřena smlouva. Za pouze jediného zakladatele se smlouva nahrazuje zakládací listinou sepsanou formou notářského zápisu. Návrh na zápis do rejstříku musel být podán nejpozději do 90 dnů od založení, čili sepsání smlouvy nebo zakládací listiny. Návrh se podává u krajského soudu.¹⁸

Účinnost NOZ nepovoluje vznik novým obecně prospěšným společnostem, podobnou formu získává nová forma ústav, jehož princip je obdobný jako u OPS. OPS vzniklé do konce roku 2013 se nadále řídí zákonem č. 248/1995 Sb.¹⁹

Spolek

Právní úprava spolkového práva je obsažena v § 214-302 NOZ. Spolek mohou založit minimálně tři osoby. Ty se dohodnou na znění stanov. Spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.²⁰

¹⁷ DEVEROVÁ, Lenka. Společenský a legislativní rámec neziskového sektoru. Praha: Agnes, 2008, ISBN 978-80-903696-2-7.

¹⁸ DEVEROVÁ, Lenka. Společenský a legislativní rámec neziskového sektoru. Praha: Agnes, 2008, ISBN 978-80-903696-2-7.

¹⁹ Průvodce novým občanským zákoníkem pro NNO [online]. In: Brno: ANNOJMK, 2014, 2014, s. 24 [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: <http://www.annojmk.cz/sites/all/files/pravni-poradenstvi/pruvodce-novym-obcanskym-zakonikem-pro-nno-2014.pdf>

²⁰ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zapsaný ústav

Účelem, za kterým jsou ústavy zakládány, jsou činnosti pro veřejnost. K založení ústavu je potřeba zakládací listina nebo pořízení pro případ smrti. Název ústavu musí obsahovat zkratku z.ú. (založený ústav). Jeho vznik je ke dni zápisu do veřejného rejstříku. Je nutná nejen osobní, ale také majetková složka při vzniku. Ústavy mohou provozovat také podnikatelskou činnost.²¹

Sociální družstvo

Jedná se o společenství neuzavřeného počtu osob. Sociální družstvo je založeno za účelem vzájemné podpory všech členů. Zaměřuje se na sociální soudružnost. Členství je upraveno kogentně. Členem může být právnická osoba, fyzická pouze ta, která vykonává pro družstvo určitou práci, je tedy v jeho pracovním poměru. Dalším fyzickým členem může být ten, komu jsou poskytovány od družstva určité služby. Sociální družstvo vykonává tzv. sociální podnikání. Nejedná se o typickou neziskovou organizaci, jelikož může mít vlastní zisk, proto se tento druh instituce řídí také zákonem o obchodních korporacích.²²

²¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²² tamtéž

6. Veřejné rejstříky právnických osob

NOZ nařizuje od své účinnosti všem právnickým osobám zapisovat se nyní do veřejných rejstříků. OPS se takto již zapisují dlouho, ale pro ostatní uskupení v neziskovém sektoru se jednalo o novinku. Veškeré podrobnosti o zápisech jsou evidovány v tzv. rejstříkovém zákoně (zákon č.304/2013 Sb. O veřejných rejstřících právnických a fyzických osob).

Rejstříky jsou veřejně přístupné. Jsou vedeny na rejstříkových soudech, neboli krajské soudy, v jejichž obvodech se daná instituce nachází.

Rejstříkový zákon podrobně popisuje, které údaje se od rejstříku zapisují a které listiny jsou potřeba založit do sbírky listin.

Všechny osoby zapisované či již zapsané do rejstříku jsou povinny zkontrolovat, že doplnily vše, co je podle zákona potřeba. Doba na opravu je 6 měsíců. Pouze spolky mají 3 roky na to, aby vše v rejstříku zkontrolovaly. Lhůta běží od nabytí účinnosti rejstříkového zákona.

Všechny informace výše pocházejí ze zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

7. Vývoj neziskového sektoru v ČR po roce 1989

Již v minulosti se lze setkat s nadacemi či spolky, které měly významný vliv na formování národního uvědomění a politickou situaci 19. století. Napomáhaly také k liberalizaci státní moci.²³

Totalitní režim se zasloužil o dlouhé přerušení spolkového života, obzvláště v období 1948 až 1989. Nadacím byl zabrán majetek a přestaly na tuto dobu existovat. Sdružení a spolky byly silně potlačovány nebo byly nuceny spadat pod Národní frontu.²⁴

V roce 1989 se opět nadace a další neziskové organizace vrací na scénu českého, tehdy ještě československého státu. V roce 1990 bylo zaregistrováno 2500 občanských sdružení.

Legislativa neziskového sektoru získávala svoji podobu postupně, jako první vznikla zákonná úprava činnosti občanských sdružení. Na mysli je zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, smyslem bylo realizovat práva občanů na sdružování. V dalších letech začaly být upravovány legislativy obecně prospěšných společností, nadací, nadačních fondů a církevních sdružení.²⁵

Docházelo k dynamickému vývoji neziskového sektoru v oblasti občanské společnosti, díky politickým sporům docházelo ke konfrontačním projevům vůči občanským iniciativám. Na konci 90.let jsou tyto občanské iniciativy stále více uznávány oficiálními představiteli státu. Na Moravě v roce 1997 došlo ke katastrofálním povodním a velkou pomocí neziskového sektoru k mobilizaci veřejnosti, která díky povodním strádala, došlo k pozitivnímu politickému zohlednění těchto společností, zabývajících se neziskovým sektorem. Více se dostávají také do povědomí občanů států. V médiích je též neziskový sektor často zohledňován.²⁶

²³ Neziskový sektor a rozvojová spolupráce. Rozvojovka [online]. 2008, 2012 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/neziskovy-sektor-a-rozvojova-spoluprace>

²⁴ tamtéž

²⁵ tamtéž

²⁶ tamtéž

V letech 2006 – 2008 se stále bojuje s problémem nevyjasněného pojmu nezisková organizace, legislativa je jen rámcová, NO jsou postupně nucené plánovat kvůli závislosti na dárcích z EU a veřejné správy. V roce 2010 je schválena novela zákona OPS, nadacích a nadačních fondech. NNO jsou postupně tlačeny do posílení vlastních příjmů. Od roku 2011 se prohlubuje centralizace poskytování darů pro NO, jsou publikovány také studie o daňových výhodách NNO.

V roce 2012 byl schválen nový zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. V platnost vchází 1.1.2014.

8. Vztah státu k neziskovému sektoru v ČR

Česká republika evidovala v roce 2013 přes 120 tisíc nestátních neziskových organizací (NNO) dle Českého statistického úřadu²⁷. Většinu z nich byla občanská sdružení, cca 80%, zbylá procenta tvořily obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, církve, organizační jednotky sdružení.²⁸

V neziskovém sektoru pracuje přibližně 2% občanů České republiky dle Českého statistického úřadu.²⁹ NNO lze najít ve všech regionech v ČR. Nejvyšší registrace NNO lze najít ve velkých městech jako je Hl. m. Praha, Plzeň, Brno, České Budějovice aj. Často se zaměřují na celý region, nadace jsou celostátní. NNO působí na místní, regionální, národní i mezinárodní úrovni.³⁰

Orgány státní správy v současnosti neposkytují nevládním organizacím servis, který lze vidět v jiných zemích EU, postupně je tento problém řešen. Od roku 1992 funguje Rada pro nestátní neziskové organizace, která plní funkci iniciativního, poradního a koordinačního orgánu vlády pro podporu NNO. Nejčastěji se zabývá dotacemi a jejich kompletní politikou. Zástupci státní správy a představitelé neziskových organizací jsou jejími členy.

Závislost na státních dotacích je poměrně vysoká, disponují jí velké množství NNO. Způsobuje to nerozvinuté dárcovství firemní nebo individuální a granty nebývají často plně dostačující. Dochází k častému nedostatku prostředků, kdy nejsou organizace schopné zaměstnávat dostatek lidí, špatně si získávají pozici ve společnosti a často jsou nuceni zabývat se strategií svého rozvoje.³¹

Vznikla síť informačních středisek pro NO, ale poptávka po službách stále není uspokojena. Vytváří se složka pro spolufinancování projektů nevládních organizací. Jedná

²⁷ http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_sat

²⁸ Neziskový sektor a rozvojová spolupráce. Rozvojovka [online]. 2008, 2012 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/neziskovy-sektor-a-rozvojova-spoluprace>

²⁹ http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_sat

³⁰ Neziskový sektor a rozvojová spolupráce. Rozvojovka [online]. 2008, 2012 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/neziskovy-sektor-a-rozvojova-spoluprace>

³¹ tamtéž

se o pokrytí určitých nákladů na daný projekt. Podmínkou je spoluúčast na financování a vytváření cílů, principů a priorit NO.³²

9. Regionální rozvrstvení NNO v ČR a jeho vývoj

Zde v tabulce níže je možno vidět početní vývoj neziskového sektoru na území České republiky od roku 2002:

Rok	Občanská Sdružení	Nadace	Nadační fondy	o.p.s.	Evidované právnické osoby	organizační jednotky sdružení
Tabulka 1 vývoj počtu organizací v NNO						
2002	<i>říjen</i>	<i>říjen</i>	<i>říjen</i>	<i>říjen</i>	<i>říjen</i>	<i>říjen</i>
	49 108	330	825	762	4 785	30 547
2003	<i>listopad</i>	<i>listopad</i>	<i>listopad</i>	<i>listopad</i>	<i>listopad</i>	<i>listopad</i>
	50 997	350	859	884	4 946	31 509
2004	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>
	53 306	362	898	1 038	4 927	32 020
2005	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>
	54 963	368	925	1 158	4 605	33 178
2006	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>
	58 347	380	992	1 317	4 464	28 868
2007	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>
	61 802	390	1048	1 486	4 446	29 378
2008	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>
	65 386	411	1095	1 658	4 399	29 752
2009	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>
	68 631	429	1168	1 813	4 347	30 640
2010	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>
	72 111	449	1 205	1 958	4 352	31 166
2011	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>
	75 627	455	1 269	2 126	4 366	32 104
2012	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>
	79 002	460	1 331	2 299	4 365	33 179
2013	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>	<i>prosinec</i>
	84 400	500	1 323	2 571	4 176	33 117

zdroj: Český statistický úřad

Během těchto cca 10 let je vidět vysoký nárůst občanských sdružení na území ČR o téměř 45 tisíc. Podíl obecně prospěšných společností též narostl téměř třikrát.

³² Neziskový sektor a rozvojová spolupráce. Rozvojovka [online]. 2008, 2012 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/neziskovy-sektor-a-rozvojova-spoluprace>

V další následující tabulce je možno vidět počty neziskových organizací v letech 2014 až konec roku 2015. V tomto období již neexistuje forma občanské sdružení a vznikly dvě nové formy, spolek a zapsané ústavy a pobočné spolky. Zajímavostí je, že na konci roku 2013 bylo evidováno 2571 obecně prospěšných společností, na konci roku 2014 jich je o necelých 400 více. Během této krátké doby, bylo zřejmě umožněno některým občanským sdružením, nadacím či jiným formám institucí transformovat se na OPS.

Tabulka 2 počet NNO

Statistika počtu nestátních neziskových organizací 2014 - 2015

Rok	Nadace	Nadační fondy	Obecně prospěšné společnosti	Zapsané ústavy	Církevní organizace	Spolky	Pobočné spolky
2014 (prosinec)	508	1 407	2926	123	4 158	86 956	26 118
2015 (květen)	495	1 442	2912	206	4 156	87 698	26 225
2015 (prosinec)	505	1 518	2 894	388	4 166	89 584	26 423

Zdroj: český statistický úřad

10.NNO v daňových zákonech

Daňové úlevy jsou pro různé subjekty odlišné dle zákona a také, v jaké zemi EU se daná instituce nachází. Častou možností jsou daňové asignace, což v praxi znamená, že poplatník daní z příjmů fyzických osob rozhoduje o tom, které nestátní neziskové organizaci daruje 1 – 2% ze zaplacených daní. Fiskální ekonomika tak poukazuje, že se jedná o určitý druh financování neziskového sektoru. Tyto příspěvky nejsou státem děleny parlamentním schválením rozpočtu, ale rozhodnutí přichází přímo od jednotlivého poplatníka.³³

10.1. Daňové zvýhodnění dárců v České republice:

Fyzické osoby

Podle § 15 odst. 5 zákona o dani z příjmu si mohou fyzické osoby odečíst hodnotu daru, který předají jakékoliv nestátní neziskové organizaci. Dar nesmí ve zdaňovacím období přesáhnout 2% základu daně anebo činí alespoň 1000 Kč.³⁴

Právnícké osoby

Podle § 20 odst. 8 zákona o dani z příjmu si právnícké osoby odečítají hodnotu daru, která jest alespoň 2000 Kč. Celkově si mohou odečíst nejvýše 5% ze sníženého základu daně. Poplatníci musí být založeni za účelem podnikání.³⁵

Obecně prospěšné společnosti

Tento druh neziskové organizace je plně osvobozen od daně darovací. Jakýkoli získaný dar může být plně využit na aktivity společnosti.³⁶

³³ Neziskový sektor. Czech [online]. Praha, 2009, 2012 [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Neziskovy-sektor>

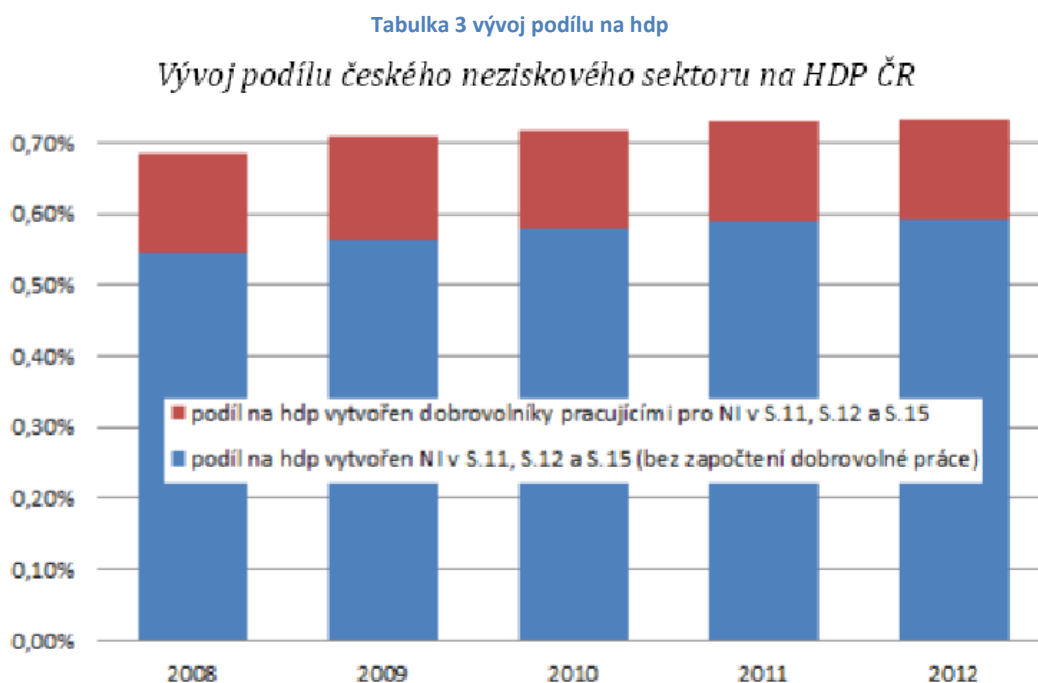
³⁴ tamtéž

³⁵ tamtéž

³⁶ tamtéž

11. Podíl neziskového sektoru na HDP

Neziskový sektor se podílí na HDP České republiky. Podíl činí v posledních letech cca 0,7%. Z toho je 0,15% odvedená práce dobrovolníků. Podrobný přehled je možno vidět zde na grafu, bohužel jsou zveřejněna data jenom do roku 2012.

Zdroj: Data a fakta o neziskovém sektoru v ČR: Vývoj a současný stav českých NNO v makroekonomických ukazatelích. Masarykova univerzita, Brno, 2015.

Podíl neziskových institucí na HDP v České republice je 1,77% dle Českého statistického úřadu. Data jsou uvedena pro rok 2015.

12. Platforma FoRS - České fórum pro rozvojovou spolupráci

Jedná se o platformu, která sdružuje sedmnáct neziskových organizací z České republiky. Všechny tyto organizace pracují na rozvojové spolupráci, rozvojové výchově a humanitární pomoci. Tato platforma byla založena v září 2002. Jedná se o zájmové sdružení právnických osob. Platforma se věnuje širokým spektrem aktivit, zahrnující i práci s dobrovolníky, vzděláváním, propagaci rozvojové pomoci aj. Hlavním atributem jejich práce je humanitární pomoc. Nemalý podíl má tato organizace i na dlouhodobých projektech rozvojové pomoci. V roce 2003 se se FoRS stalo členem CONCORD neboli Evropské konfederace NNO pro krizovou pomoc a rozvoj. V CONCORDu se sdružuje 30 národních platforem a sítí. Ty mají pod sebou přes 1200 evropských NNO. FoRS má také zastoupení v předšednické radě CONCORD.³⁷

Mezi hlavní cíle FoRS jsou zahrnuty:

- zastoupení společných zájmů členů sdružení v oblasti rozvojové spolupráce, rozvojové výchovy a humanitární pomoci,
- partnerství české vlády, parlamentu, Evropské komisi a dalších českých i mezinárodních institucí na poli rozvojové problematiky,
- podpora šíření informací o rozvojové problematice,
- koordinovat vybrané rozvojové aktivity členů sdružení,
- zvýšení povědomí veřejnosti i institucionálních partnerů o rozvojové problematice,
- podíl na vytváření standardů pro rozvojové a humanitární projekty,
- organizace vzdělávacích akcí, seminářů a konference,
- publikace materiálů souvisejících s rozvojovou činností.³⁸

FoRS je na základě svého statusu otevřen všem organizacím zabývajícím se rozvojovou problematikou.

³⁷ Neziskový sektor a rozvojová spolupráce. Rozvojovka [online]. 2008, 2012 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/neziskovy-sektor-a-rozvojova-spoluprace>

³⁸ tamtéž

Nynějšími členy FoRS jsou:

- ADRA, o.s.
- ARS - Asociace pro rozvojovou spolupráci, o. s.
- Člověk v tísni, o. p. s.
- Development Worldwide, o.s.
- Dialog, o.s.
- EDUCON, o.s.
- Ekumenická akademie Praha, o.s.
- Humanistické centrum Narovinu, o.s.
- INEX - Sdružení dobrovolných aktivit, o.s.
- Jeden svět, o.p.s.
- Klub hurá kamarád, o.s.
- Likvidace Lepry, o.s.
- Sdružení Česká katolická charita
- SOZE - Sdružení občanů zabývajících se emigranty, o. s.
- TODERO - Sdružení pro rozvojovou pomoc, o. s.
- Volonté Czech, o.p.s.
- Vysokoškolští humanisté, o.s.³⁹

Valná hromada zastupuje nejvyšší orgán FoRS. Dále FoRS zahrnuje správní radu, kterou volí valná hromada. V současnosti má správní rada osm členů a tříčlenné předsednictvo. Mezi hlavní domácí partnery FoRS jsou řazeny Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR a Rozvojové středisko ÚMV. Projekty Trialog a ODACE a Kanadská agentura pro mezinárodní rozvoj (CIDA) jsou hlavními mezinárodními partnery FoRS.⁴⁰

³⁹ Neziskový sektor a rozvojová spolupráce. Rozvojovka [online]. 2008, 2012 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/neziskovy-sektor-a-rozvojova-spoluprace>

⁴⁰ tamtéž

13. Nevládní neziskový sektor zemí EU

Po 2. sv. válce docházelo ke vzniku mnoha institucí zaměřených na humanitární pomoc po válce. Mělo se jednat o přechodné instituce, které vyřeší poválečnou situaci. Ovšem s následujícími roky, se nacházely stále nové situace, kde tyto organizace byly nápomocné. Ze začátku se jednalo o výpomoc převážně finanční.⁴¹

V současnosti se nevládní tzv. rozvojové organizace zaměřují více na úroveň politickou než finanční. EU a její politika je úzce spojena s mezinárodní pomocí a tak se snaží nevládní organizace a EU společně vycházet. Tyto instituce se snaží dosáhnout určitého stupně finanční a politické nezávislosti, aby si uchránily možnost volby svých vlastních zásad při poskytování pomoci. Jsou si ovšem vědomé, že z důvodu zachování určitého dekóra a docílení určitého stupně udržitelného rozvoje, jsou nutné určité pravomoci přenechat zákonodárcům a jiným orgánům. Díky příchodu EU se organizacím otevřely cesty k fondům, které nabízí mnohé finanční podpory, zároveň se jim ale rozšířilo pole pomoci, jelikož už se mohou zaměřit nejen na státní společenské problémy, ale i ty evropské. Existují tři cesty, kterými se nevládní organizace snaží ovlivňovat instituce EU: prostřednictvím národních vlád, vytvářením přímé reprezentace v Bruselu a vytvářením celoevropských sítí. Zde jsou vypsány některé nevládní organizace, které působí v prostoru EU: ActionAid Alliance, Eurodad, Euronaid, Forum, IPPF, SOLIDAR.⁴²

⁴¹ Neziskový sektor a rozvojová spolupráce. Rozvojovka [online]. 2008, 2012 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/neziskovy-sektor-a-rozvojova-spoluprace>

⁴² tamtéž

14. Vlastní práce - praktická část

Teoretická část práce utváří ucelený přehled o právní úloze neziskového sektoru v České republice, včetně všech pravomocí a povinností, které jsou neziskové organizace povinni uskutečňovat. Zohledňuje pravomoci a povinnosti nejen aktuální, ale také ty, které platily před rokem 2014, kdy vzešel v platnost NOZ. Je utvořen základ, který pomáhá odpovědět na výzkumnou otázku: „Jaké dopady měl zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který vstoupil v platnost 1.1.2014, na neziskový sektor?“

Praktická část práce se zabývá analýzou dat, jež byla vytvořena více metodami. Jednotlivé metody vychází z podkladů katedry Humanitních věd na PEF ČZU. Je charakterizována nová legislativa z pohledu neziskových organizací, kterých se týkala reorganizace jejich instituce na úkor nových povinností a pravomocí. Dílčím cílem vlastní práce je zhodnocení, jak si dokázaly instituce z neziskového sektoru poradit s transformací jejich organizace. V praktické části analýza upřesňuje odpověď na výzkumnou otázku, položenou viz výše.

14.1. Dotazník

První částí vlastní práce je důležitý dotazník, který je zaměřen na pohled oslovených institucí neziskového sektoru. Dotazník je polostandardizovaný a zahrnuje 18 otázek, z nichž jsou tři nepovinné. Jednotlivé kontakty byly získány z internetových stránek jednotlivých organizací, a následně byl dotazník rozeslán pomocí emailu ve skryté kopii spolu s průvodním dopisem, který je přiložen v přílohách této diplomové práce. Byly požádány kompetentní osoby jednotlivých institucí, aby se vyjádřily k současnému stavu jejich instituce. Kompletní dotazník je přiložen do příloh. Otázky v dotazníku byly identifikačního charakteru, dále se zaměřovaly na administrativní úkony spojené s transformací a následně byly položeny otázky osobního názoru o ovlivnění NOZ jejich organizace.

14.1.1. Celkový rozbor dotazníku

Celkově byl dotazník zaslán cca 500 neziskovým organizacím, z čehož odepsala cca 1/10, přesněji 55 institucí z neziskového sektoru. Seznam neziskovek, které odpověděly na dotazník, jsou vypsány níže.

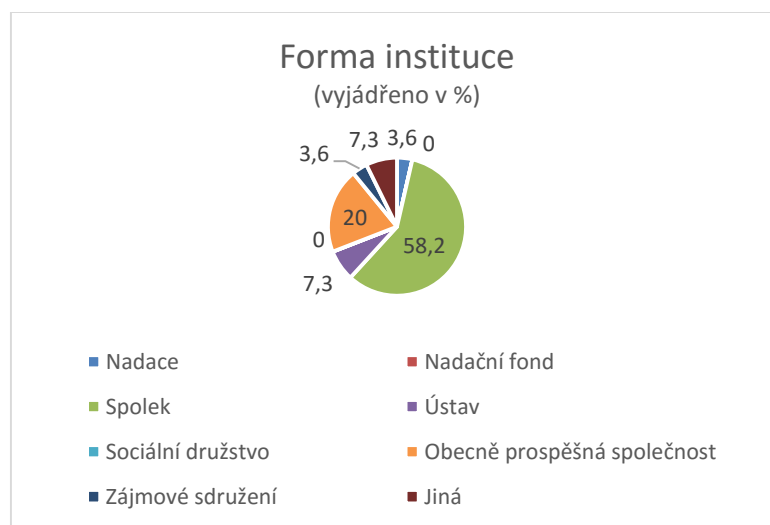
- Přední hlídka Royal Rangers Praha
- Arteliers o.s.
- Cesta životem bez bariér, z.s.
- Centrum BAZALKA, o.p.s.
- Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.
- Adam Česká republika
- Armáda spásy v České republice, z.s.
- Cordatum Praha z.s.
- ESET - HELP, z. s.
- Dubínek, z.s. (2x)
- Český svaz chovatelů; Základní organizace chovatelů koček Praha 8 z.s.
- Domov blahoslavené Bronislavy
- Jules a Jim, z. s.
- Sociální služby Běchovice
- CheironT, o.p.s.
- Dílna Eliáš, z.s.
- Evropské centrum mládeže Břeclav/European Youth Centre Břeclav z.s.
- Centrum pro náhradní rodinnou péči, o.p.s.
- Elio z.s.
- I MY, o.p.s.
- MAS Horní Pomoraví
- In IUSTITIA
- InBáze, z. s.
- InBáze
- Klubíčko Beroun, o.p.s.
- Klubíčko Kroměříž, z. s.

- MAS Frýdlantsko, z.s.
- Neposeda
- Nadace EURONISA
- Přátelé přírody, z. s. - skupina Malá liška
- Maltéžská pomoc, o.p.s.
- Klub zábavy a sportu Záošší
- Nová škola, o. p. s.
- Iuridicum Remedium, z. s.
- Nadace Křižovatka
- Křesťanská misijní společnost
- Salesiánské hnutí mládeže
- Studio Experiment z.s.
- Život v Hradci a okolí - spolek
- ZDRAPOSO z.s
- Cesta z Krize
- Sdružení pro čistotu práva, z.s.
- Vlastníci bytových jednotek pro Bechyni, z.s.
- Vodní záchranná služba ČČK, z.s.
- Western klub z.s.
- Společnost pro rozvoj Humpolecka, z.s.
- Ženy50, z. s.
- Wontanara
- Sjednocená kopaná Zlín z.s.

Některé instituce si přály zůstat v anonymitě.

Forma instituce

Obrázek 1 forma instituce

Zdroj: vlastní

Z 55 respondentů pochází 32 ze spolku, který je v současnosti nejnovější neziskovou institucí, která vychází z NOZ. Z dále dotazovaných je 11 respondentů z obecně prospěšné společnosti, pro kterou se její právní úprava neměnila, čili pokud neměli jako instituce zájem o transformaci, pravomoci a povinnosti pro ně zůstaly stejné, jelikož obecně prospěšné společnosti se řídí vlastním zákonem o OPS. Zbylí respondenti pochází ze čtyř zapsaných ústavů, což je též nový druh instituce v neziskovém sektoru, dále dvě nadace a dvě zájmová sdružení. Poslední čtyři respondenti pochází z jiných druhů institucí a to:

- církevní právnické osoby - což jsou instituce, které se též řídí odlišným zákonem.
- občanské sdružení - Je podivuhodné, že si stále říká občanské sdružení, přestože dle NOZ již mají mít jinou formu instituce neziskového sektoru, respondent také uvedl, že doposud neví, jak tato opatření změnit a jak naložit se změnou.
- pobočný spolek - Doposud je jejich právní úprava stejná, jenom dříve se nazývaly tyto spolky organizačními jednotkami občanských sdružení. Pouze byl obměněn jejich rozsah a detailnosti jejich zákonného ukotvení.

V praxi jde prostě o tzv. pobočky, jako je tomu třeba u obchodních společností.⁴³

Pozice respondenta v instituci

Zde jsou uvedeny pozice jednotlivých respondentů, mnoho z nich se objevují v odpovědích vícekrát:

- statutární orgán (2x)
- zakladatel
- předsedkyně (2x)
- ředitel (6x)
- manažer rozvoje
- předseda (9x)
- vedoucí sociální pracovník
- finanční a projektová manažerka
- člen Rady spolku, PR koordinátor
- vedoucí NZDM Klub pro starší, terénní služby Streetwork
- hlavní koordinátorka
- sociální pracovnice
- člen, prezident, koordinátor EDS
- personalista
- metodik a lektor prevence
- fundraiser
- projektový manažer
- ředitelka (5x)
- vedoucí sociálně-právního oddělení
- manažer
- koordinátorka, zakladatelka
- zástupce ředitele
- grantová manažerka

⁴³ Nový občanský zákoník: zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. Právo a management. ISBN 978-80-87974-01-8.

- vedoucí/předseda spolku
- koordinátor programů
- projektový & Finanční manažer
- jednatelka
- ekonom
- člen výboru
- předseda spolku
- člen prezidia
- admirál
- vedoucí pracovník - manažer MAS
- statutární zástupkyně
- ředitel ústavu a vedoucí dílny
- referent sekretariátu

Rok založení instituce

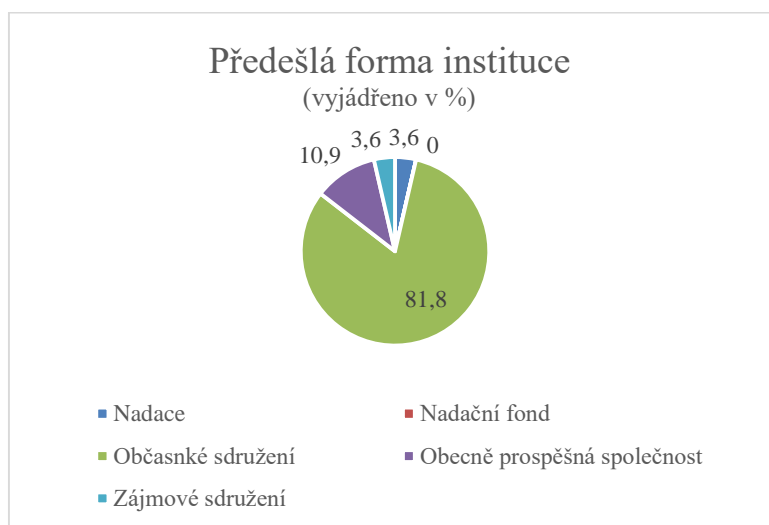
Jednotlivé instituce byly založeny v těchto letech:

• 2003	• 2007
• 2012 (5x)	• 2005
• 2006 (4x)	• 2000
• 2004 (6x)	• 2009 (2x)
• 2010 (3x)	• 2001 (3x)
• 1992	• 1989
• 2010	• 1991
• 1995 (4x)	• 1993
• 1987	• 2016 (2x)
• 1994	• 1968
• 2002 (4x)	• 2008
• 1996 (2x)	• 1999
• 2011 (3x)	• 1969
• 1998 (2x)	

Předešlá forma instituce

Přestože v současnosti pochází jedenáct respondentů z OPS, tak některé z nich v minulosti byly jinými formami instituce. Nejvíce minulých forem institucí jednotlivých respondentů jsou občanská sdružení. Počet zájmových sdružení a nadací zůstal beze změny.

Obrázek 2 předešlá forma instituce

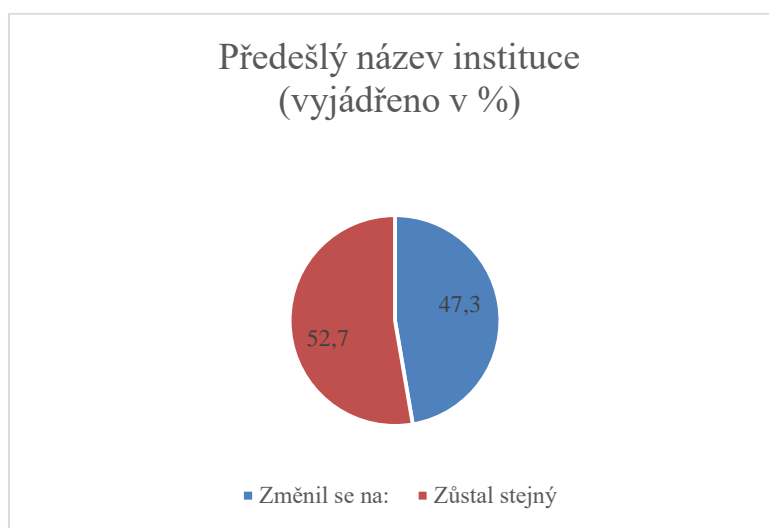
Zdroj: vlastní

Předešlý název instituce

Evropské centrum mládeže Břeclav bylo původně European Youth Centre Břeclav o.s. InBáze Berkat, o. s., se změnil na InBáze, o. s. Další původní názvy byly přední hlídka Royal Rangers v ČR, "I MY" Společnost na podporu lidí s postižením, Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, Přátelé přírody, z. s. - skupina Malá liška, Vlastníci bytových jednotek pro Bechyni, Ztracené dítě, o. s., Společnost pro rozvoj Humpolecka, z.s., Armáda spásy v České republice, z.s., Mateřské centrum Klubičko, o. s., Život v Hradci a okolí – spolek, Iuridicum Remedium, o. s., Klubičko Beroun, o.p.s., Centrum BAZALKA, o.p.s., Studio Experiment z.s., Dubínek, z.s., Ženy50, o.s., Elio o.s.

U mnoha institucí se jednalo pouze o malé obměny názvu či dokonce pouze o změnu koncovky, kdy místo o.s., neboli občanského sdružení, došlo k jinému koncovému označení jako z.ú., zapsaný ústav, či spolek.

Obrázek 3 předešlý název instituce

Zdroj: vlastní

Zaměření instituce

Níže jsou vypsány zaměření, která jednotlivé instituce vykonávají ve prospěch společnosti. Jedná se o:

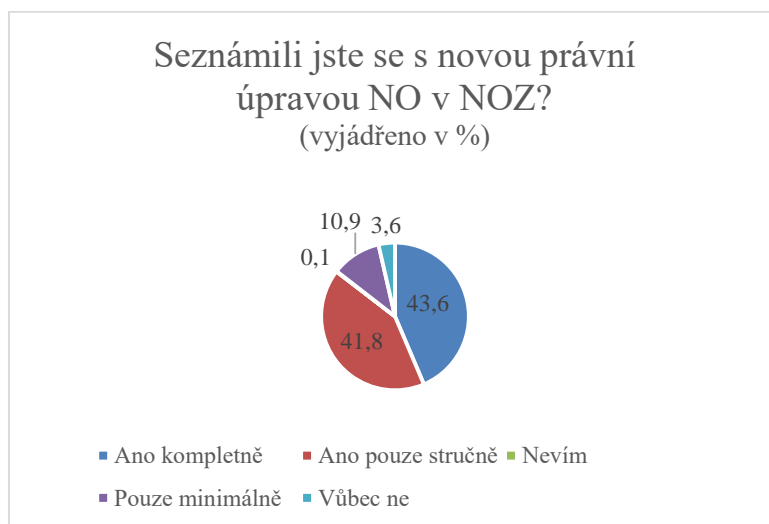
- volný čas dětí a mládeže ("křesťanský skaut")
- nízko prahové Centrum
- handicapovaní
- sociální služby pro zdravotně postižené děti denní a týdenní stacionář
- poskytovatel sociálních služeb a doplňkových činností náhradní rodinné péče, vzdělávání, sociální bydlení a podnikání
- zdravotnictví
- osoby bez přístřeší, senioři, děti
- všestranná podpora rozvoje osobnosti a sebepoznání zejména prostřednictvím poradenství a vzdělávání
- vzdělávací akce
- sociální služby pro osoby s duševním onemocněním
- lesní mateřská školka, předškolní vzdělávání, environmentální výchova
- chovatelská činnost a práce s dětmi a mládeží
- senioři - poskytování sociálních služeb
- primární prevence
- senioři
- nízkoprahové služby pro děti a mládež, komunitní práce, SAS, vzdělávací akce pro veřejnost
- vzdělávání dětí předškolního věku
- sociálně-terapeutická dílna pro dospělé lidi s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením
- podpora osobního rozvoje a seberealizace mládeže prostřednictvím neformálního vzdělávání
- podpora rodin s dětmi v náhradní rodinné péči

- psychologické služby jednotlivcům, široké veřejnosti i institucím v oblastech poradenství, terapie a diagnostiky, vzdělávání, rozvojových kurzů a v oblastech preventivního působení na základních a středních školách.
- podpora rodin dětí s postižením v jihočeském kraji, registrovaná sociální služba
- rozvoj regionu, komunitně vedený místní rozvoj resp. LEADER
- pomoc obětem trestných činů z nenávisti a zvláště zranitelným obětem, prevence kriminality, vzdělávání odborníků
- integrace cizinců
- sociální služby
- rodinné centrum
- udržitelný rozvoj venkovské oblasti
- lesní školka
- pro komunitu
- podpora projektů a činností v oblasti sociální, kulturní a vzdělávací.
- aktivity v přírodě, amatérská kultura, mezinárodní spolupráce
- sociální služby pro seniory a rodiny s dětmi ohrožené sociálním vyloučením
- podpora volno-časových aktivit lidí je jeden z pilířů našeho spolku. Druhým pilířem je zapojování lidí do projektů. Třetí pilíř tvoří rekonstrukce hřišť, parků, veřejných ploch
- podpora inkluzivního vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí
- ochrana lidských práv
- šíření povědomí o syndromu náhlého úmrtí kojenců (SIDS) a o možnostech ochrany ohrožených dětí do 1 roku věku.
- vzdělávací činnost
- volný čas dětí a mládeže
- výtvarné kurzy pro děti, mládež, dospělé
- podpora a pořádání kulturních, vzdělávacích, společenských a sportovních akcí
- zaměstnávání zdravotně postižených občanů
- osoby v krizi, ohrožené děti
- podpora obětí trestné činnosti

- zlepšení komunikace s občany města a s městskými a regionálními strukturami a orgány; ochrana veřejného zdraví, zejména v urbanizovaných oblastech; tvorba prostředí bezpečného z hlediska dopravy, především pěší a cyklistické; ochrana krajiny, přírody
- vodní záchranná činnost
- dětský oddíl
- rozvoj westernových aktivit v lokalitě Suchdolu nad Odrou a okolí
- komunitně vedený místní rozvoj
- volnočasové aktivity a ochrana přírody
- ženy 50+
- rozvojová spolupráce
- sociálně terapeutická dílna pro lidi s mentálním handicapem
- sportovní aktivity pro děti, mládež a dospělé osoby s mentálním postižením v rámci celosvětového hnutí Speciál olympics

Seznámení s novou právní úpravou NO v NOZ

Obrázek 4 seznámení s novou právní úpravou

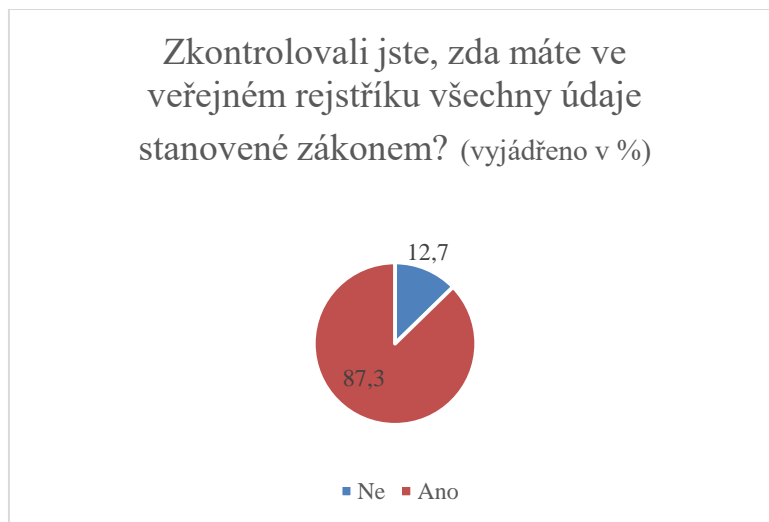
Zdroj: vlastní

Velmi příjemným zjištěním z tohoto dotazníku je, že se instituce seznámily, nebo alespoň to tvrdí, s novou právní průpravou. Instituce, které tak učinily a dobrovolně se

seznámily s novou právní úpravou, tak by neměly mít v budoucnu žádné nesrovnalosti a nejasnosti ve svých právech a povinnostech.

Kontrola údajů ve veřejném rejstříku

Obrázek 5 kontrola údajů ve veřejném rejstříku

Zdroj: vlastní

Jednou z povinností institucí neziskového sektoru od roku 2014, kdy vstoupil v platnost NOZ, bylo zjistit, zda ve veřejných rejstřících, kde jsou nové registrovány a zapsány, nemají nějaké nesrovnalosti, či zda jim něco nechybí. Byly stanoveny lhůty, během kterých musely neziskové organizace určité nejasnosti upravit. Některé lhůty stále trvají. Pozitivně bylo zjištěno, že přes 87% neziskových organizací zkontrolovalo své údaje ve veřejném rejstříku, kde jsou registrováni.

Doplnění informací ve veřejném rejstříku

Obrázek 6 doplnění informace ve veřejném rejstříku

Zdroj: vlastní

Méně než polovina dotazovaných zjistila, že bylo nutné něco upravit či obměnit v rejstřících. Více než polovina dotazovaných institucí měla své jednotlivé atributy v rejstřících doplněna správně, čili organizace nebyly nuceny zabývat se mnohým papírováním, které opravy zahrnují.

Důležité je zmínit, že někteří respondenti pocházejí z obecně prospěšných společností, čili se jich úpravy netýkají, jelikož jejich rejstřík se nemění ani jejich pravidla pro zapsání. Pouze od roku 2014 již nemohou vznikat nové obecně prospěšné společnosti.

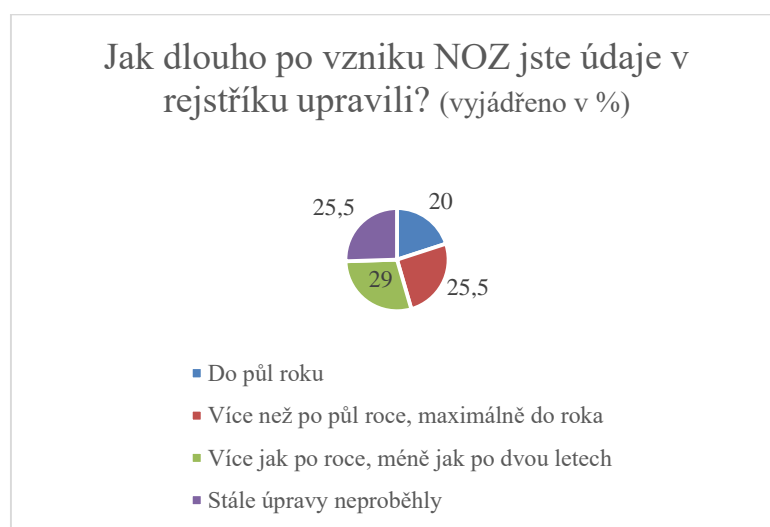
Přesné změny

Mezi nejčastěji zmiňované odpovědi jednotlivých respondentů, co musely jejich instituce obměnit, jsou stanovy a název. Další častou úpravou byla změna statutárního orgánu. Některé instituce také stále neměly nahrané výroční zprávy, účetní uzávěrky apod. U mnoha institucí bylo také nutno změnit orgány spolku či ústavu. Zakládací listina, ačkoliv je jednou z povinných dokumentů při zapisování do rejstříku, taktéž několika institucím chyběla. Jeden z případů je v současnosti také veden stále jako občanské sdružení a není si vůbec vědom toho, co musí obměnit, co zkontrolovat a instituce je velmi zmatena.

V poslední řadě musela některá instituce také doplnit účel, za jakých okolností funguje. Obecně prospěšné společnosti se nadále řídí dosavadními právními předpisy, tj. zákonem o obecně prospěšných společnostech.

Doba změn údajů ve veřejném rejstříku

Obrázek 7 doba změny ve veřejném rejstříku

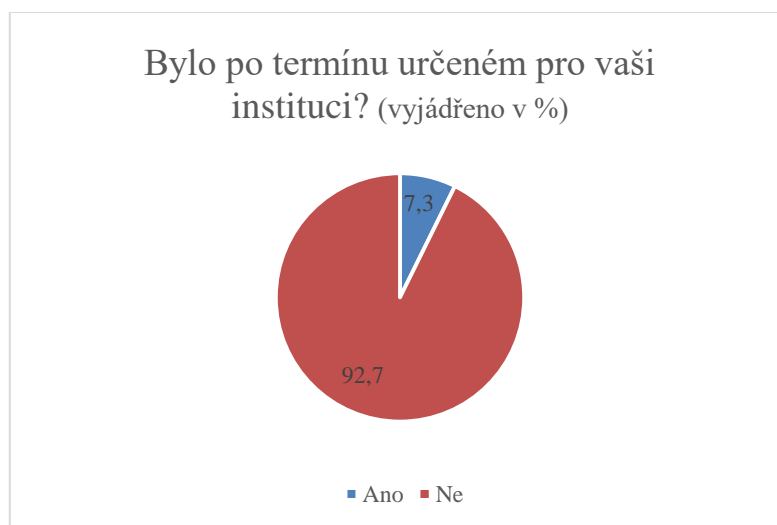

Zdroj: vlastní

Kromě jedné čtvrtiny dotazovaných, tak všichni již úpravy ve veřejných rejstřících vykonali. V některých případech ještě nejsou úpravy ukončeny, což nevádí, jelikož spolky mají na úpravu tři roku od zápisu do rejstříku, čili i ti nejstarší, kteří se zapisovali ihned na začátku, kdy vstoupil v roce 2014 v platnost NOZ, tak mají stále do konce tohoto roku tj. 2016 čas na dokončení svých úprav ve veřejných rejstřících.

Pozdní termín

Obrázek 8 pozdní termín

Zdroj: vlastní

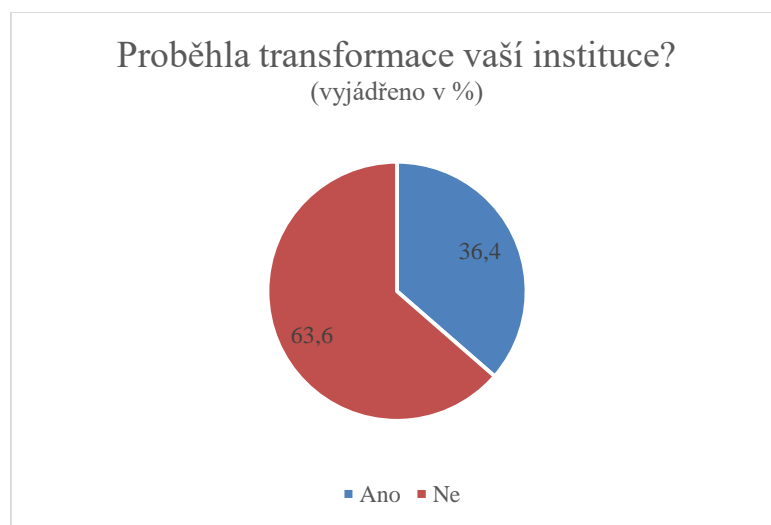
Pouze čtyři instituce učinily své opravy ve veřejných rejstřících po termínu, který jim byl určen. V ostatních případech stále jejich opravní lhůta běží nebo již své opravy vykonaly.

Sankce

Žádná ze čtyř institucí, které vykonaly své opravy v rejstřících po termínu, nebyly jakkoliv pokutovány. Úpravy proběhly dodatečně a jejich prohřešek jim byl odpuštěn. Pouze byly upozorněny, že již bylo po termínu a je nutné okamžitě opravy vykonat.

Transformace

Obrázek 9 transformace

Zdroj: vlastní

Pouze u dvaceti dotazovaných institucí proběhla transformace. U některých se jednalo o dobrovolnou, kdy se přeměnily na obecně prospěšnou společnost, u některých tak došlo nuceně, jelikož vstoupil v platnost NOZ, který jim transformaci vnutil.

Obsah transformace

Dle dotazovaných institucí transformace obnášela velmi složité procesy, které často zdržovaly, a z pohledu organizací se jednalo o nesmyslné právní úkony. Byla nutná nová registrace v rejstříku, instituce byly nuceny změnit stanovy, smlouvy, statutární orgány, velmi často přejmenovat instituci do povoleného názvu, kompletovat zápisy z valné hromady a výboru. Mnohdy také musel být upraven počet členů ve výkonném výboru. Instituce také musely mít souhlas osoby zapisované do spolkového rejstříku, souhlas vlastníka nemovitosti s umístěním sídla organizace apod. Jednalo se mnohdy o zdlouhavé procesy.

Omezení ze strany NOZ

Obrázek 10 omezené činnosti

Zdroj: vlastní

Pouze dvě organizace uvedly, že nový platný NOZ je v jejich činnosti omezil, ostatní, ačkoliv museli vykonat mnoho činností spojených se zápisy do rejstříků, jsou si vědomy, že jejich činnost a funkce nebyly nikterak omezeny.

Přesné znění omezení ze strany zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Jedna z organizací měla problém s identifikačním číslem během schválení, jinak si na další organizační zásahy nikdo z institucí zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník nestěžoval. Druhé instituci NOZ nezpůsobil funkční omezení, ale pouze smyslové, organizace nesouhlasí s přívlastkem zapsaný ústav.

14.2. Rozhovory

K přesnějšímu přehledu a zodpovězení na výzkumnou otázku, bylo zapotřebí získat také podrobnější názory. Ty se nejlépe získávají metodou rozhovorů. Rozhovory proběhly s ředitelkou obecně prospěšné společnosti, ředitelem zapsaného ústavu a statutárním orgánem spolku. Rozhovory byly polostandardizované.

14.2.1. Rozhovor č.1

K prvnímu rozhovoru se uvolila paní Kateřina Samková, která je ředitelkou, taktéž statutárním orgánem, Galerie Umění pro děti obecně prospěšné společnosti Umění pro děti.

Společnost vznikla za účelem podpory vztahu dětí k umění. Hlavním cílem je správně podchytit vnímání dětí na začátku jejich rozvoje a pomoci se jim vymanit ze současného trendu vnímání masové kultury. Prvním realizačním projektem Galerie umění pro děti GUD je víceúčelový multimedialní prostor věnovaný dětem od cca 2 do 13 let.⁴⁴

Rozhovor proběhl přímo v instituci Galerie Umění pro děti.

Jaký je přesný Název instituce:

Přesně se jmenujeme Umění pro děti, ale používáme zkratku GUD, neboli Galerie umění pro děti. Jde nám o to, aby byl název kreativní, jelikož chceme rozvíjet kreativitu u dětí.

Jaká je forma vaší instituce?

My jsme obecně prospěšná společnost.

Jaká je vaše pozice v instituci?

Já jsem instituci téměř založila, jsem její jednatelkou a také statutárním orgánem. Podílím se na veškerých rozhodnutích tady v GUDu.

⁴⁴ Galerie umění pro děti. Galeriegud [online]. Praha: Copyright, 2012 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: <http://www.galeriegud.cz/o-nas/>

Kdy byla instituce založena?

Založena byla v březnu 2012 a její první výstava byla Umění v recyklaci.

Jaká byla předešlá forma instituce?

My jsme od začátku OPS.

Na co se instituce zaměřuje?

No, jak jsem se už zmínila na začátku, a z názvu vyplývá, tak my se zaměřujeme na Umění pro děti. Chceme rozvíjet jejich kreativitu prostřednictvím umění, nejde nám o současné standardy mediálních forem, chceme dětem ukázat umění prostřednictvím jiné formy.

Seznámili jste se s novou právní úpravou NOZ?

Pokud jde o naši galerii, tak to nebylo nijak nutné. Já jsem z právnické rodiny, takže mě to neminulo, ale pro naši instituci to nebylo aktuální.

Zkontrolovali jste, že máte ve veřejném rejstříku všechny údaje stanovené zákonem?

Přiznám se, že na toto jsem trochu nevyzpytatelná a sama bych asi nešla a nekontrolovala to, ovšem mám lidi kolem sebe, kteří mi to doporučili, a také třeba naše paní účetní mě o tom informovala, takže jsem s naším právníkem následně zkontrolovala, zda máme vše potřebné z právního hlediska.

Zjistili jste, že bylo potřeba něco doplnit o vaší instituci ve veřejném rejstříku?

Nic důležitého. Stanovy a podobné věci máme v pořádku. Jenom ty závěrečné zprávy atd. musíme dodělat. To je ale spíše problém chodu naší instituce než legislativy.

Jak dlouho po vniku jste údaje v rejstříku upravili?

To si nepamatuji, ale za v času. Co nehoří, doděláváme doted'.

Čili to nebylo po termínu stanoveném zákonem?

Ne, to naštěstí ne.

Transformace Vaší instituce tedy neproběhla, jenom na srozuměnou?

Kdepak, zůstali jsme tím, kým jsme.

Omezil NOZ nějak činnost vaší instituce?

Jak jsem říkala před chvílí, nás se to moc netýkalo a jsem za to velmi ráda. Mám známé z oboru a musím říct, že některým transformace a podobně dala zabrat. Nechtěla bych být v jejich kůži. Neodkážu si představit, že k tomu všemu papírování, řešení grantů a dotací bych musela řešit ještě tohle.

14.2.2. Rozhovor č.2

Druhý rozhovor probíhal s panem Bc. Vladimírem Procházkou, který je ředitelem zapsaného ústavu V Růžovém sadu. Dříve se jednalo občanské sdružení, založené v roce 2002. V roce 2014 se kvůli NOZ o.s. stalo spolkem, ale 13.1.2016 se předsednictvo spolku rozhodlo, že bude organizace transformována na zapsaný ústav.

Ústav je pracovní dílna, kde se vyrábějí věci ze dřeva. Tyto výrobky tvoří lidé s postižením. Dílna se snaží veřejnost seznámit s faktem, že i tito lidé jsou normálně schopni pracovat.

Rozhovor probíhal telefonicky, jelikož organizace sídlí kousek od Brna, kam nebylo z časových možností osobně zajet.

Jaký je přesný Název instituce:

Jmenujeme se dílna V růžovém sadu a jsme vedeni jako ústav, tedy zapsaný ústav.

Jaká je forma vaší instituce?

Jsme právě ústav v současnosti.

Jaká je vaše pozice v instituci?

Jsem tu ředitelem a vedoucím celé naší dílny.

Kdy byla instituce založena?

S Leošem Huzlíkem jsme ji založili v roce 2002, on je ředitel speciální školy.

Jaká byla předešlá forma instituce?

V tom roce 2002 jsme byli občanským sdružením, pak kvůli novému občanskému zákoníku jsme se stali spolkem, ale teď od ledna jsme ústavem.

Na co se instituce zaměřuje?

Jsme sociálně terapeutická dílna a vyrábíme věci ze dřeva, tedy vyrábí je lidé, kteří mají nějaký mentální handicap.

Seznámili jste se s novou právní úpravou NOZ?

To jsme se seznámili, nebylo zbylí, jelikož se nám naše obměna nelíbila. Prošli jsme dvěma změnami a k tomu bylo potřeba vše znát a vědět z právního hlediska.

Zkontrolovali jste, že máte ve veřejném rejstříku všechny údaje stanovené zákonem?

Ano, samozřejmě.

Zjistili jste, že bylo potřeba něco doplnit o vaší instituci ve veřejném rejstříku?

Ani ne, nebylo toho moc potřeba doplnit. Údaje zanesené automaticky při změně občanského sdružení na spolek jsme neupravovali. Do souladu jsme věci dali až při transformaci na ústav. Bylo toho hodně, v rejstříku se můžete podívat na nové a staré údaje.

Jak dlouho po vniku jste údaje v rejstříku upravili?

Řešili jsme to až při transformaci, čili teď nedávno. Cca 2 roky potom, co začal fungovat nový občanský zákoník.

Takže to bylo po termínu stanoveném zákonem?

To bylo, ale nijak se to neřešilo.

A byli jste nějak postihnuti?

Po termínu byla pouze povinnost upravit název s novým přívlastkem. Došlo k tomu v lednu tohoto roku při transformaci.

Co přesně obnášela vaše transformace?

Bylo toho opravdu hodně, museli jsme se radit s právníkem. Dost věcí nám také vyřizoval.

A omezil NOZ nějak činnost vaší instituce?

Funkční činnosti neomezil, ale donutil nás použít přívlastek - ústav, což je vzhledem k vnímání tohoto pojmu totéž, jako kdybychom se vrátili ke klasifikaci stupňů mentálního postižení - debilita, imbecilita apod. Vzhledem k probíhající tak zvané deinstitutionalizace ústavních zařízení se jedná o typicky českou absurditu. Dále, NOZ šikanuje rodiny, jejímiž členy jsou mentálně postižení. Tj. přímá citace dotazovaného.

Proč jste se tedy změnila na zapsaný ústav?

Na to by Vám lepe odpověděl náš právní zástupce, ale měli jsme tři roky na transformaci a tak jsme tak udělali. Bohužel jsme získali ten nehezký přívlastek, se kterým ale nic neuděláme.

14.2.3. Rozhovor č.3

Třetí rozhovor probíhal s vedoucím skautského oddílu, který chce zůstat v anonymitě, čili nebude ani uveden přesný název instituce. Pouze lze specifikovat, že organizace se zaměřuje na rozvoj dětí a mládeže, jejich kvalitní trávení volného času.

Jaká je forma vaší instituce?

V současnosti jsme spolkem už.

Jaká je vaše pozice v instituci?

Jsem velitel všeho tady (smích respondenta). Dobře tak jsem hlavní vedoucí a statutární orgán.

Kdy byla instituce založena?

Vznikli jsme v roce 2003.

Jaká byla předešlá forma instituce?

Předtím jsme pro lidi působili jako občanské sdružení.

Na co se instituce zaměřuje?

Jsme skauti a snažíme se rozvíjet děti a mládež a jak by měli trávit čas venku atd.

Seznámili jste se s novou právní úpravou NOZ?

Tak nějak minimálně upřímně.

Zkontrolovali jste, že máte ve veřejném rejstříku všechny údaje stanovené zákonem?

To ano, nejsme žádní nepořádníci.

Zjistili jste, že bylo potřeba něco doplnit o vaší instituci ve veřejném rejstříku?

Jojo, zjistili jsme nějaké věci.

Co přesně jste doplňovali?

Prakticky všechno, nové stanovy, údaje o statutárních zástupcích, včetně požadovaných prohlášení. Museli jsme mít také souhlas, že můžeme být tam, kde jsme. Bylo toho opravdu hodně.

Jak dlouho po vzniku jste údaje v rejstříku upravili?

Nevím přesně, asi po roce a půl myslím.

Takže to nebylo po termínu stanoveném zákonem?

Nebylo, to určitě ne.

Proběhla transformace vaší instituce?

Proběhla, to ano.

Co přesně obnášela vaše transformace?

Nové stanovy, včetně dalších interních dokumentů, pak jsme měnili názvy krajských a základních článků. Také jsme se museli nově registrovat u rejstříkového soudu.

A omezil NOZ nějak činnost vaší instituce?

To si nemyslím, fungujeme pořád stejně naštěstí.

15. Zhodnocení výsledků

15.1. Souhrn dotazníků

Z odpovědí na dotazník je zřejmé, že všechny instituce, které prošly transformací, měly podobné chování během jejich zápisů apod. Všechny byly téměř nuceny upravovat své stanovy, statutární orgány, obměňovat názvy atd. Přesto se ve většině shodují, že kromě těchto úprav nebyla jejich organizace nikterak sankcionována. Nebyla omezena její funkce a činnost. Objevily se pouze výjimky, které nesouhlasí s novými transformacemi a kterým přinesl NOZ určitá omezení. Obecně NOZ nemá vliv na funkci a činnost dotazovaných organizací, ty i nadále naplňují své cíle a snaží se společnosti přinést užitek.

15.2. Souhrn rozhovorů

První respondent pocházel z obecně prospěšné společnosti, kdy se všechny tyto instituce tohoto charakteru nadále řídí vlastním zákonem, jsou zapisovány do vlastního a stejného rejstříku jako před příchodem NOZ, čili jím nebyly nijak ovlivněny.

Další dva respondenti pochází ze současně nových institucí, které vznikly díky NOZ. Tento druh institucí vznikl díky transformaci z jiných forem institucí. Z funkčnosti ani jedna organizace není NOZ ovlivňována, ovšem respondentovi pocházejícího z organizace formy ústav se nelíbí jejich přívlastek. Dle něj z morálního hlediska tento přívlastek haní cíle jejich instituce a znemožňuje tak společnosti pomáhat a dokazovat ji, co je jejich cílem. Vychází z názoru, že změna přívlastku není nutná.

Všichni respondenti uvedli, že s administrativou transformace se setkali přímo osobně nebo v jejich blízkém okolí a jsou si vědomi její časové náročnosti.

15.3. Rozhovor s odborníkem

Dodatečně byl proveden rozhovor s panem Ing. Markem Šedivým, který v letech 2000 – 2012 působil jako ředitel Neziskovky.cz, obecně prospěšná společnost. V této organizaci se kromě své funkce zabýval fundraisingem a PR managementem neziskového sektoru. Je absolventem České zemědělské univerzity v Praze také University of St. Thomas v Minneapolis, USA. V současnosti je prezidentem AVPO ČR a také ředitelem nadačního fondu Ronald McDonald House Charities v ČR.

Díky svým bohatým zkušenostem se vyjádřil k závěrům této práce. Upozornil také na stížnosti ze strany ústavů, kdy se jim nelíbí jejich přívlastek „zapsaný ústav“. Pan inženýr vychází z domněnky, že lidé stále vnímají slovo „ústav“ jako tu budovu, jež byla takto speciálně nazývána za bývalého režimu, přestože ústavy měly obecně za první republiky velkou prestiž. Bohužel současným zapsaným ústavům nezbyvá, než si na toto pojmenování zvyknout, jelikož do nových přívlastků bylo ze strany států i organizací vloženo mnoho peněz.

Dále zmiňuje další kritiky NOZ, kdy nejsou například kompletně právně ošetřeny nadace, či se řeší spor, zda mohou spolky dělat výdělečnou činnost či ne. Nejsou opomenuty ani kritiky, kdy byly některé organizace nuceny se přejmenovat, respektive pozměnit svůj název.

Výsledky, které jsou shromážděny v ostatních kapitolách, shledává s totožnými, se kterými se v současnosti neziskový sektor potýká. Odpovědi plynoucí z dotazníků a rozhovorů jsou opravdu nejčastějšími reakcemi organizací na zavedení NOZ.

16. Závěr

Cílem této diplomové práce bylo prozkoumat, jaký vliv měl zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který vstoupil v platnost 1.1.2014, na nestátní neziskové organizace. Dále bylo zapotřebí zjistit, jak tyto organizace reagovaly. Celkově bylo zapotřebí odpovědět na výzkumnou otázku: „Jaké dopady měl zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který vstoupil v platnost 1.1.2014, na neziskový sektor?“ Po důkladném prostudování odborného a dostupného materiálu totožným s daným tématem a dále po vlastním výzkumu byl ucelen závěr, že nový občanský zákoník neměl v hromadném smyslu negativní dopady na nestátní neziskový sektor.

Pro zodpovězení výzkumné otázky, došlo k vyjádření institucí, kterých se tato změna zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, týkala. Použity byly dotazníky a také rozhovory, které měly prozkoumat částečnou validitu odpovědí z dotazníku. Tyto metody se snažily danou problematiku lépe pochopit.

Z vyhodnocení dotazníkového šetření bylo zjištěno, že jednotlivé instituce se setkaly s častými administrativními úkony, které byly spojeny s transformací, kterou též bylo nutné projít, pokud se rozhodly obměnit formu své organizace. Administrativním úkonům sice bylo nutné věnovat jistý čas, ovšem nejednalo se o žádný problém, který by narušoval funkčnost jednotlivých institucí a všichni tento krok přijali jako automatický proces, který byl nutný ke změně formy organizace. Přes 80 % dotazovaných institucí prokázalo schopnost přijmout bez problému nové právní úpravy a realizovaly tak požadované změny. Pouze jediná instituce odpověděla, že stále nosí právní formu občanské sdružení, přestože byly zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zrušeny a nahrazeny novou právní formou. Tato zmiňovaná instituce ani neví, jak tuto právní formu změnit. Vhodné doporučení by bylo seznámit se s novou právní úpravou nového občanského zákoníku, zjistit zda ve veřejném rejstříku splňují veškeré podmínky a následně provést buď transformaci organizace, nebo její úpravu dle nového občanského zákoníku, případně zvolit vhodnou právní pomoc. Nové obecně prospěšné společnosti od roku 2014 již nevznikají, ovšem jejich práva a povinnosti zůstaly neměnné a stále se řídí zákonem o obecně prospěšných společnostech.

Rozhovory se zaměřily na prohloubení problematiky. Potvrdily, že obecně prospěšné společnosti se nikterak nevěnovaly novému občanskému zákoníku kvůli své funkčnosti, jelikož se i nadále řídí vlastním zákonem. Instrukce, jejíž právní forma je v současnosti ústav tvrdí, že zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník nijak neomezuje jejich funkčnost jako organizace, ovšem jsou nespokojeni s přívlastkem, který byli nuceni získat po transformaci v lednu 2016 tj. zapsaný ústav. Jelikož slovo ústav mezi společnostmi vyvolává nejasné představy o tom, co tato právní forma instrukce vykonává, není organizace spokojena s tímto přívlastkem. Se spojením s činností dotazované organizace vyvolává v lidech představy, kdy se jedná o instituci, která se stará v hanlivém smyslu o nezdravé lidi. Proto tato instrukce s daným přívlastkem nesouhlasí, ovšem přiznává, že nový občanský zákoník je neomezil ve funkčnosti. Poslední rozhovor potvrzuje, že vznesení v platnost nový občanský zákoník, zahrnovalo mnoho administrativních úkonů, které bylo nutné vykonat. Funkčnost organizace nebyla narušena, tím tento rozhovor prohloubil a potvrdil souhrnné odpovědi z dotazníků, které vycházely obdobně. Nejčastěji bylo zapotřebí pozměnit původní stanovky, údaje o statutárních zástupcích, různá doplňující prohlášení apod.

Validitu všech odpovědí z dotazníků a rozhovorů objasnil více také rozhovor s odborníkem na neziskový sektor, panem Ing. Markem Šedivým. Ten potvrzuje, že zmiňovaná kritika a připomínky ohledně neziskového sektoru vůči zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jsou obdobná, se kterými se již on sám setkal.

Práce poskytuje ucelený přehled o úloze a postavení neziskového sektoru podle nové právní úpravy. Odpovídá na výzkumnou otázku: „Jaké dopady měl zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který vstoupil v platnost 1.1.2014, na neziskový sektor“. Lze zaujmout názor, že nový občanský zákoník ucelil a sjednotil pravomoci a povinnosti nestátního neziskového sektoru a dopady byly převážně spojené pouze s administrativními úkony, kdy se jednalo o časově omezenou činnost, kterou bylo nutné vykonat. Organizace i nadále mohou plnit ve všech směrech své cíle a jejich funkčnost nebyla nikterak omezena. Důležité je ovšem upozornit, že vzorek, na kterém byl výzkum vykonán, není možné generalizovat na všech nestátních neziskových organizacích, jelikož mnoho institucí nebylo svolných k odpovědím daných dotazů či k vykonání rozhovorů. Výsledek této práce se pouze snaží přiblížit ke generalizovaným odpovědím, které je ovšem těžké v takto hojném

počtu organizací neziskového sektoru v ČR získat. Přesto je velmi pravděpodobné, že když se výsledky této práce shodují s názory odborníka, tak mohou přispět alespoň částečné generalizaci tohoto tématu v neziskovém sektoru. Ze získaných informací bylo zjištěno, že nově stanovená právní úprava v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je postačující. Nestátní neziskové organizace jsou se svými povinnostmi, včetně možné transformace, seznámeny a nikterak není ohrožena jejich funkčnost. Jednotlivým institucím, které nejsou plně seznámeny s NOZ je doporučeno tak učinit. Vyvarují se budoucím nejasnostem jak v administrativních úkonech, tak v jejich funkčnosti. Dále je doporučeno všem institucím zkontrolovat všechny informace ve veřejných rejstřících, ve kterých jsou v současnosti evidovány. Komplexnější úprava zákona není doporučena. V současnosti je zákon plně dostačující v takovém stavu, jakém se nachází. Jedná se pouze o maličkosti, které by mohly být doplněny, jako například výdělečná činnost spolků. Vznik zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, nebyl nazmar a jeho účelnost je dostačující. Dopady na neziskový sektor jsou minimální. Jednotlivé dopady jsou řešitelné, nengeneralizují se na nestátní neziskový sektor celkově.

17. Seznam použitých zdrojů

17.1. Právní předpisy

- Zákona o sdružování občanů, číslo: 38/1990 Sb.
- Zákon 89/2012 Sb., občanský zákoník (NOZ)
- Zákon 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (ZOK)
- Zákon 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
- Zákon 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech
- Zákon 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech
- Zákon č.304/2013 Sb. O veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

17.2. Internetové zdroje

- Neziskový sektor a rozvojová spolupráce. Rozvojovka [online]. 2008, 2012 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/neziskovy-sektor-a-rozvojova-spoluprace>
- Neziskový sektor. Czech [online]. Praha, 2009, 2012 [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Neziskovy-sektor>
- Průvodce novým občanským zákoníkem pro NNO [online]. In.: Brno: ANNOJMK, 2014, 2014, s. 24 [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: <http://www.annojmk.cz/sites/all/files/pravni-poradenstvi/pruvodce-novym-obcanskym-zakonikem-pro-nno-2014.pdf>
- Ziskový a neziskový sektor. CEED [online]. Praha: CEED, 2015, 2015 [cit. 2015-11-20]. Dostupné z: http://www.ceed.cz/podnikani/14_ziskovy_a_neziskovy_sektor.htm

17.3. Další zdroje

- DEVEROVÁ, Lenka. Společenský a legislativní rámec neziskového sektoru. Praha: Agnes, 2008, 154 s. ISBN 978-80-903696-2-7.
- PYNES, Joan. Human resources management for public and nonprofit organizations. 2nd ed. San Francisco: Jossey-Bass, c2004. ISBN 0-7879-7078-6
- REKTOŘÍK, J. Neziskové organizace v ČR, SR a Rakousku. 1. vydání Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2000.
- SALAMON, L. M., ANHEIER, H. K. Definding of the Nonprofit Sector. A Gross National Analysis. Manchester University Press, 1997 podle: Škarabelová, S. a kol. Když se řekne nezisková organizace: příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002
- SALAMON, L.M.; ANHEIER, H.K. The International Classification of Nonprofit Organizations: INCPO Revision 1, 1996. Baltimore: The John Hopkins University, Institute for Policy Studies, 1996. ISBN: 1-886333-23-8
- ŠKARABELOVÁ, S. a kol. Když se řekne nezisková organizac : příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002, s. 7.

18. Seznam tabulek

Tabulka 1 vývoj počtu organizací v NNO	25
Tabulka 2 počet NNO	26
Tabulka 3 vývoj podílu na hdp	28

19. Seznam obrázků

Obrázek 1 forma instituce	35
Obrázek 2 předešlá forma instituce	38
Obrázek 3 předešlý název instituce	39
Obrázek 4 seznámení s novou právní úpravou	42
Obrázek 5 kontrola údajů ve veřejném rejstříku	43
Obrázek 6 doplněné informace ve veřejném rejstříku	44
Obrázek 7 doba změny ve veřejném rejstříku	45
Obrázek 8 pozdní termín	46
Obrázek 9 transformace	47
Obrázek 10 omezené činnosti	48

20. Přílohy

20.1. Příloha č.1: průvodní dopis

Dobrý den,

jmenuji se Nikola Šponiarová a v současnosti pracuji na Diplomové práci na téma ÚLOHA A POSTAVENÍ NEZISKOVÉHO SEKTORU PODLE NOVÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY. Studuji ČZU v Praze na Provozně ekonomické fakultě.

Prosím Vás o vyplnění krátkého dotazníku, který Vám zabere maximálně 10 minut a mně pomůže k získání inženýrského titulu. Pokud mi věnujete tento krátký čas, poprosím Vás, aby dotazník vyplnil někdo, kdo je dobře informován o právním postavení Vaší instituce. Odpovědi jsou anonymní a pouze souhrnné, čili nebude poznat, kdo na co odpověděl.

Velmi Vám děkuji za věnovaný čas a k podpoře získání titulu. Zde zasílám odkaz na vyplnění dotazníku: <http://www.survio.com/survey/d/I9Q2N7K4W9U6D8A8U>

S pozdravem

Šponiarová Nikola

20.2. Příloha č.2: dotazník

- Název instituce:
- Forma instituce:
 - Nadace
 - nadační fond
 - spolek
 - ústav
 - sociální družstvo
 - obecně prospěšná společnost
 - zájmové sdružení
- Vaše pozice v instituci:
- Rok založení instituce:
- Přešlá forma instituce:
 - Nadace
 - nadační fond
 - obecně prospěšná společnost
 - zájmové sdružení
 - občanské sdružení
- Přešlý název instituce:
- Zaměření instituce:
- Seznámili jste se s novou právní úpravou NOZ?
 - Ano kompletně
 - Ano stručně
 - Nevím
 - pouze minimálně
 - vůbec ne
- Zkontrolovali jste, že máte ve veřejném rejstříku všechny údaje stanovené zákonem?
 - Ano
 - Ne
- Zjistili jste, že bylo potřeba něco doplnit o vaší instituci ve veřejném rejstříku?
 - Ano
 - Ne

- Co přesně jste museli doplnit či změnit?
 - volná odpověď, stačí bodově
- Jak dlouho po vniku jste údaje v rejstříku upravili?
 - Do půl roku
 - Déle než půl rok, méně než rok
 - Více jak po roce, méně jak po dvou letech
 - Stále úpravy neproběhly
- Bylo to po termínu určeném pro vaši instituci?
 - Ano
 - Ne
- Pokud ano, byla vaše instituce nějak postihnuta?
 - Volná odpověď, stačí bodově
- Proběhla transformace vaší instituce?
 - Ano
 - Ne
- Pokud ano, co vše obnášela?
 - Volná odpověď, stačí bodově
- Omezil NOZ nějak činnost vaší instituce?
 - Ano
 - ne
- Pokud ano, jak přesně?
 - Volná odpověď, stačí bodově